

Prądnik. Prace Muz. Szafera	26	95–146	2016
-----------------------------	----	--------	------

BOGDAN WIŚNIEWSKI

Ojcowski Park Narodowy, Ojców 9, 32-045 Sułozowa
e-mail: bogdan.w@hotmail.com

**KATALOG BŁONKÓWEK (ARTHROPODA: INSECTA: HYMENOPTERA)
OJCOWSKIEGO PARKU NARODOWEGO***

Catalogue of Hymenoptera (Arthropoda: Insecta) of the Ojców National Park*

Abstract. The catalogue of Hymenoptera of the Ojców National Park (Poland) is presented. The catalogue is based mostly on published records as well as the author's collection. So far, 1269 species of Hymenoptera were recorded in the Park which is almost 20% of Polish fauna. It is estimated that the Park is inhabited by ca. 3,500 species representing this insect order.

Key words: Hymenoptera, check-list, Ojców National Park

WSTĘP

Rząd błonkówek (Hymenoptera) jest jednym z czterech największych w obrębie podgromady owadów (Insecta) pod względem liczby znanych gatunków zarówno w faunie światowej, jak i krajowej. Liczbę opisanych gatunków ocenia się na około 125 tysięcy w faunie światowej, ale szacowana przez niektórych badaczy liczba współcześnie żyjących gatunków waha się od 600 tysięcy do ponad miliona (por. Grimaldi, Engel 2005). W Polsce udokumentowano dotąd blisko 6 tysięcy gatunków (Bogdanowicz i in. 2004). Pod względem biologii jest to rząd bardzo zróżnicowany i obejmuje formy roślinożerne, drapieżne, pasożyty gniazdowe. Szczególnie ważna funkcja ekologiczna błonkówek wynika z faktu, że większość znanych gatunków w tym rzędzie w okresie rozwoju larwalnego to parazytoidy bądź hiperparazytoidy innych stawonogów, głównie owadów. Larwa parazytoidea rozwija się kosztem żywiciela stopniowo doprowadzając do jego śmierci, przez co wpływa na liczebność populacji gatunku żywicielskiego (Wiśniowski 2008). Błonkówki odgrywają w przyrodzie i w gospodarce człowieka bardzo ważną rolę stanowiąc główną grupę zapylającą rośliny kwiatowe, w tym także użytkowe, ograniczając liczebność wielu gatunków owadów szkodliwych, bądź też czyniąc szkody w uprawach. Wśród błonkówek możemy zaobserwować różne formy życia socjalnego owadów – od

* Opracowanie to jest częścią przygotowywanego Katalogu zwierząt Ojcowskiego Parku Narodowego

* This study is part of the upcoming Catalogue of animals of the Ojców National Park

żyjących samotnie (zdecydowana większość Hymenoptera), do eusocjalnych społeczeństw o hierarchicznej strukturze socjalnej (głównie w rodzinach Vespidae, Formicidae i Apidae) (Grimaldi, Engel 2005).

Badania nad Hymenoptera na obszarze obecnego Ojcowskiego Parku Narodowego rozpoczęły się w połowie XIX wieku (Stronczyński i in. 1857) i z różną intensywnością prowadzone są do dzisiaj (por. Wiśniowski 2008). W trakcie z górą 160-letnich badań odnotowano występowanie na terenie obecnego Parku około 1270 gatunków błonkówek, co stanowi około 20% fauny krajowej. Wśród nich znalazło się także 19 gatunków wcześniej nie wymienianych z Parku. Stopień poznania poszczególnych grup błonkówek jest w OPN bardzo nierównomierny, przy czym nie ma dotąd z Parku danych o występowaniu przedstawicieli ok. 20 rodzin (głównie parazytoidów bezkręgowców). Grupą najlepiej poznaną są żądłówki *Aculeata*; w Parku stwierdzono dotąd prawie 48 % fauny Polski (spośród nieco ponad 1.100 gatunków krajowych), przy czym najslabiej zbadana jest nadrodzina *Chrysoidea*. Liczba gatunków rośliniarek znanych z OPN stanowi nieco ponad 27% taksonów znanych z Polski; z pewnością ich lista wydłuży się w efekcie dalszych badań. Teren OPN prawdopodobnie zamieszkuje około 3.500 gatunków Hymenoptera. Do najslabiej zbadanych należą natomiast owadziarki *Terebrantia* – najliczniejsza w Polsce grupa *Hymenoptera*: z OPN poznano dotychczas niespełna 12% fauny krajowej (wynoszącej ok. 5.500 znanych gatunków). Aktualnie nie są prowadzone w OPN szerzej zaplanowane badania nad błonkówkami z tej grupy, szanse na poprawę stopnia jej poznania są więc znikome.

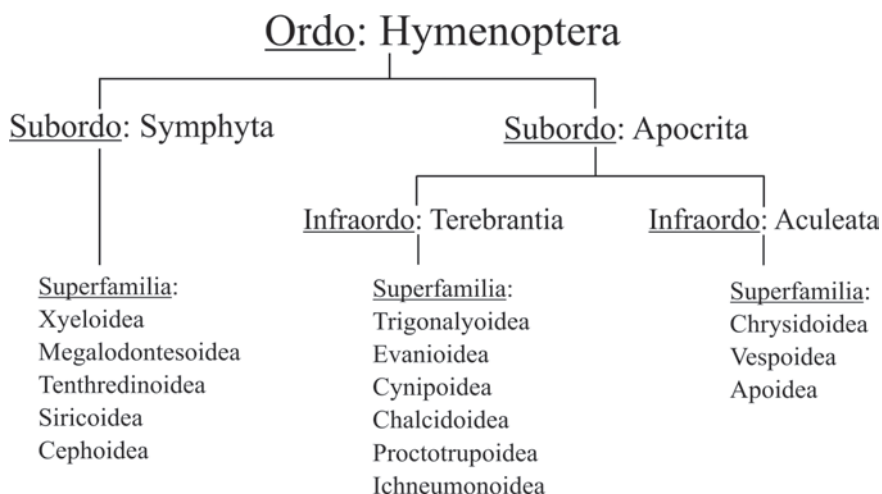
Pomimo, iż stan poznania błonkówek OPN trudno uznać za satysfakcjonujący, to już teraz można w tej grupie wskazać co najmniej kilkadziesiąt gatunków, których obecność wyróżnia ten obszar na tle innych terenów chronionych w Polsce. Jest wśród nich kilka gatunków żądłówek, które na terenie OPN posiadają jedyne znane dotąd stanowiska w Polsce: *Leptothorax sordidulus* MÜLL. (*Formicidae*), *Pemphredon mortifera* MERISUO, *Passaloecus vandeli* RIBAUT, *Ammoplanus pragensis* ŠNOFLAK, *Rhopalum austriacum* KOHL (*Crabronidae*) oraz *Nomada castellana* DUSMET (*Apidae*).

Przedstawiony poniżej katalog błonkówek Ojcowskiego Parku Narodowego opracowany został zarówno na podstawie opublikowanych danych, jak też nie publikowanych danych Autora. Układ systematyczny od szczebla rodzinnego wzwyż przyjęto wg Gauld, Bolton (1996) z kilkoma zmianami, a mianowicie:

- nazewnictwo w obrębie podrzędu Symphyta zastosowano wg Blank i in. (2012),
- nazewnictwo w nadrodzinie Ichneumonoidea zastosowano wg Yu (2016),
- w nadrodzinie Apoidea wyróżniono 9 rodzin, w tym 3 w obrębie os grzebiących Spheciformes oraz 6 wśród pszczoł Apiformes (Engel 2005).

W obrębie rzędu Apocrita wyróżnia się zwykle dwie grupy systematyczne – *Terebrantia* i *Aculeata*, dla których proponowano tutaj status „Infraordo”. Zastosowany w pracy układ systematyczny nadrodzin błonkówek przedstawia ryc. 1.

Dla ułatwienia orientacji w katalogu zrezygnowano w obrębie rodzin z podziału na podrodziny; rodzaje w poszczególnych rodzinach mają układ alfabetyczny; gatunki w rodzajach także ułożono alfabetycznie. Nazewnictwo gatunków wg Fauna Europaea (Fauna Europaea Web Service 2004) oraz Catalogue of Life (Roskov i in. 2016). Po nazwie gatunkowej podano informację o autorach publikacji, w których odnotowano występowanie taksonu na terenie OPN; uwzględniono także cytowania wtórne oraz nazwy synonimiczne użyte przez autorów publikacji. W katalogu zastosowano osbną numerację w obrębie głównych taksonów, tj. Symphyta, *Terebrantia* i *Aculeata*.

Ryc. 1. Systematyka błonkówek (Hymenoptera) przyjęta w niniejszej pracy (uwzględniono wyłącznie taksony szczebla ponadrodzinnego stwierdzone na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego)

Fig. 1. Systematics of Hymenoptera applied in the paper (only taxa of supra-family level recorded in the Ojców National Park are included)

WYKAZ GATUNKÓW

Ordo: Błonkówki – Hymenoptera

Subordo: Rośliniarki – *Symphyta*

Superfamilia: Xyeloidea

Familia: Xyelidae

1. *Pleroneura dahlia* (HARTIG, 1837) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
2. *Xyela julii* (BRÉBISSON, 1818) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008

Superfamilia: Pamphilioidea

Familia: Megalodontesidae

3. *Megalodontes fabricii* (LEACH, 1817) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008

Familia: Pamphiliidae

4. *Acantholyda posticalis* (MATSUMURA, 1912) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
5. *Cephalcia abietis* (LINNAEUS, 1758) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
6. *Pamphilius betulae* (LINNAEUS, 1758) – Sołtyk, Piotrowski 2006
7. *Pamphilius hortorum* (KLUG, 1808) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
8. *Pamphilius latifrons* (FALLÉN, 1808) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006

Superfamilia: Tenthredinoidea

Familia: Argidae

9. *Arge berberidis* SCHRANK, 1802 – Sołtyk, Piotrowski 2006
10. *Arge enodis* (LINNAEUS, 1767) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
11. *Arge melanochoa* (GMELIN, 1790) – Sołtyk, Piotrowski 2006
12. *Arge nigripes* (RETZIUS, 1783) – Obarski 1931; Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
13. *Arge pagana* (PANZER, 1797) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
14. *Arge rustica* (LINNAEUS, 1758) – Sołtyk, Piotrowski 2006
15. *Arge ustulata* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008

Familia: Cimbicidae

16. *Abia aenea* (KLUG, 1820) [= *Aenoabia bigens* (KANGAS, 1946)] – Huflejt 1997; Wiśniowski, Piotrowski 2001
17. *Abia candens* KONOW, 1887 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
18. *Abia fasciata* (LINNAEUS, 1758) [= *Zaraea fasciata* (LINNAEUS, 1758)] – [Stronczyński i in.] 1857; Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
19. *Cimbex connatus* (SCHRANK, 1776) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
20. *Cimbex fagi* ZADDACH, 1863 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
21. *Cimbex femoratus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
22. *Corynis crassicornis* (ROSSI, 1790) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008 (ryc. 2)
23. *Corynis obscura* (FABRICIUS, 1775) – [Stronczyński i in.] 1857; Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
24. *Trichiosoma aenescens* GUSSAKOVSKIJ, 1947 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
25. *Trichiosoma vitellina* (LINNAEUS, 1760) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008

Familia: Diprionidae

26. *Gilpinia hercyniae* (HARTIG, 1837) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006

Familia: Tenthredinidae

27. *Aglaostigma aucupariae* (KLUG, 1817) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
28. *Aglaostigma fulvipes* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
29. *Aglaostigma lichtwardti* (KONOW, 1892) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
30. *Allantus cinctus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
31. *Allantus truncatus* (KLUG, 1818) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2007
32. *Amauronematus amplus* KONOW, 1895 – Sołtyk, Piotrowski 2006
33. *Amauronematus viduatus* (ZETTERSTEDT, 1838) – nowy dla OPN, Ojców, 18.04.2000, leg. B. Wiśniowski
34. *Ametastegia carpini* (HARTIG, 1837) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006

35. *Ametastegia pallipes* (SPINOLA, 1808) – Sołtyk, Piotrowski 2006
36. *Ametastegia tenera* (FALLÉN, 1808) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
37. *Athalia bicolor* SERVILLE, 1823 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
38. *Athalia circularis* (KLUG, 1815) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
39. *Athalia cordata* SERVILLE, 1823 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
40. *Athalia liberta* (KLUG, 1815) – Wiśniowski 2007
41. *Athalia rosae* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
42. *Birka annulitarsis* (THOMSON, 1870) – Sołtyk, Piotrowski 2006
43. *Birka cinereipes* (KLUG, 1816) – Sołtyk, Piotrowski 2006
44. *Blennocampa phyllocolpa* VIITASAARI & VIKBERG, 1985 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
45. *Brachythops flavens* (KLUG, 1816) – Sołtyk, Piotrowski 2006
46. *Caliroa varipes* (KLUG, 1816) – Sołtyk, Piotrowski 2006
47. *Cladius pectinicornis* (GEOFFROY, 1785) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
48. *Claremontia alternipes* (KLUG, 1816) – Wiśniowski 2007
49. *Claremontia brevicornis* (BIRSCHKE, 1883) – Sołtyk, Piotrowski 2006

Ryc. 2. Rośliniarka *Corynis crassicornis* (Rossi, 1790), Ojców. Foto B. Wiśniowski

Fig. 2. Sawfly *Corynis crassicornis* (Rossi, 1790), Ojców. Photo by B. Wiśniowski

50. *Dolerus aeneus* HARTIG, 1837 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
51. *Dolerus aericeps* THOMSON, 1871 – Sołtyk, Piotrowski 2006
52. *Dolerus eversmanni* W. F. KIRBY, 1882 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
53. *Dolerus germanicus* (FABRICIUS, 1775) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
54. *Dolerus gibbosus* HARTIG, 1837 [= *Dolerus planatus* (HARTIG, 1837)] – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
55. *Dolerus gonager* (FABRICIUS 1781) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
56. *Dolerus niger* (LINNAEUS, 1767) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
57. *Dolerus nigratus* (O. F. MÜLLER, 1776) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
58. *Dolerus picipes* (KLUG, 1818) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
59. *Dolerus pratensis* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
60. *Dolerus sanguinicollis* (KLUG, 1818) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
61. *Dolerus vestigialis* (KLUG, 1818) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
62. *Empria liturata* (GMELIN, 1790) – Sołtyk, Piotrowski 2006
63. *Empria sexpunctata* (SERVILLE, 1823) – Wiśniowski 2007; [= *Empria klugi* (STEPHENS, 1835)] – Sołtyk, Piotrowski 2006
64. *Endophytus anemones* (HERING, 1924) – Sołtyk, Piotrowski 2006
65. *Eriocampa umbratica* (KLUG, 1816) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
66. *Eutomosthetus ephippium* (PANZER, 1798) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
67. *Eutomosthetus luteiventris* (KLUG, 1816) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
68. *Fenella nigrita* WESTWOOD, 1839 – Beiger 1960, 1982; Wiśniowski, Piotrowski 2001
69. *Fenusia pumila* LEACH, 1817 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
70. *Halidamia affinis* (FALLÉN, 1807) – Sołtyk, Piotrowski 2006
71. *Hoplocampa alpina* (ZETTERSTEDT, 1838) – Skrzypczyńska 2000, 2001a; Wiśniowski 2008
72. *Hoplocampa crataegi* (KLUG, 1816) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
73. *Hoplocampa flava* (LINNAEUS, 1760) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
74. *Hoplocampa fulvicornis* (PANZER, 1801) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
75. *Hoplocampa minuta* (CHRIST, 1791) – Skrzypczyńska 1995a
76. *Hoplocampa testudinea* (KLUG, 1816) – Sołtyk, Piotrowski 2006
77. *Hoplocampoides xylostei* (VALLOT, 1836) [= *Hoplocampoides lonicerae* (GIR.)] – Wiśniowski 2007, 2008
78. *Macrophya albicincta* (SCHRANK, 1776) – Sołtyk, Piotrowski 2006
79. *Macrophya albipuncta* (FALLÉN, 1808) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006

80. *Macrophya alboannulata* COSTA, 1859 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
81. *Macrophya annulata* (GEOFFROY, 1785) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
82. *Macrophya carinthiaca* (KLUG, 1817) – Sołtyk, Piotrowski 2006
83. *Macrophya montana* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
84. *Macrophya ribis* (SCHRANK, 1781) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
85. *Macrophya sanguinolenta* (GMELIN, 1790) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
86. *Mesoneura opaca* (FABRICIUS, 1775) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
87. *Metallus lanceolatus* (THOMSON, 1870) [= *gei* BRISCHKE, 1883] – Beiger 1960, 1982; Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006;
88. *Monophadnus pallescens* (GMELIN, 1790) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
89. *Monosoma pulveratum* (RETZIUS, 1783) – Sołtyk, Piotrowski 2006
90. *Nematus (Pteronidea) miliaris* (PANZER, 1797) – Wiśniowski 2007
91. *Nematus leucotrochus* HARTIG, 1837 – Sołtyk, Piotrowski 2006
92. *Nematus lucidus* (PANZER, 1801) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
93. *Nematus monticola* THOMSON, 1871 – Wiśniowski 2007
94. *Nematus similator* FÖRSTER, 1854 – nowy dla OPN, Dolina Sąpowska, 20.04.2000; Wąwóz Sokolec, 17.05.1999, leg. B. Wiśniowski
95. *Nematus vicinus* SERVILLE, 1823 – Wiśniowski 2007 [= *Nematus longispinis* (KRIECHBAUMER, 1885) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
96. *Nesoselandria morio* (FABRICIUS, 1781) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
97. *Pachynematus punilo* KONOW, 1903 [= *Bacconematus punilo* (KONOW)] – Sołtyk, Piotrowski 2006
98. *Pachyprotasis antennata* (KLUG, 1817) – Sołtyk, Piotrowski 2006
99. *Pachyprotasis rapae* (LINNAEUS, 1767) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
100. *Pareophora pruni* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
101. *Periclista lineolata* (KLUG, 1816) – Sołtyk, Piotrowski 2006
102. *Perineura rubi* (PANZER, 1803) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
103. *Phyllocolpa leucaspis* (TISCHBEIN, 1846) – Skrzypczyńska 2001c
104. *Platycampus luridiventris* (FALLÉN, 1808) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
105. *Pontania dolichura* (THOMSON, 1871) – Skrzypczyńska 2001c; Wiśniowski 2008
106. *Pontania proxima* (SERVILLE, 1823) [= *proxima* LEPELETIER, 1823] – Wiśniowski 2008
107. *Pontania vesicator* (BREMI-WOLF, 1849) – Skrzypczyńska 2001c
108. *Pontania viminalis* (LINNAEUS, 1758) – Skrzypczyńska 2001c
109. *Pristiphora (Lygaeonematus) abietina* (CHRIST, 1791) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
110. *Pristiphora compressa* (HARTIG, 1837) – Sołtyk, Piotrowski 2006
111. *Pristiphora erichsoni* (HARTIG, 1837) – Skrzypczyńska 1994; Wiśniowski 2008
112. *Pristiphora laricis* (HARTIG, 1837) – Skrzypczyńska 1994; Wiśniowski 2008
113. *Pristiphora saxesenii* (HARTIG, 1837) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006

114. *Pristiphora testacea* (JURINE, 1807) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
115. *Profenusa THOMSONI* (KONOW, 1886) – Sołtyk, Piotrowski 2006
116. *Pseudodineura fuscula* (KLUG, 1816) – Beiger 1960, 1982; Wiśniowski, Piotrowski 2001
117. *Pseudodineura HERINGI* (ENSLIN, 1921) – Wiśniowski 2007
118. *Pseudodineura mentiens* (THOMSON, 1871) [= *menticus* THOMSON,] – Beiger 1960, 1982
119. *Rhogogaster picta* (KLUG, 1817) – Sołtyk, Piotrowski 2006
120. *Rhogogaster punctulata* (KLUG, 1817) – Sołtyk, Piotrowski 2006
121. *Sciapteryx consobrina* (KLUG, 1816) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
122. *Sciapteryx costalis* (FABRICIUS, 1775) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
123. *Selandria serva* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
124. *Siobla sturmii* (KLUG, 1817) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
125. *Taxonus agrorum* (FALLÉN, 1808) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
126. *Tenthredo amoena* GRAVENHORST, 1807 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
127. *Tenthredo arcuata* FÖRSTER, 1771 – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
128. *Tenthredo atra* LINNAEUS, 1758 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
129. *Tenthredo balteata* KLUG, 1817 – Sołtyk, Piotrowski 2006
130. *Tenthredo brevicornis* (KONOW, 1886) – Sołtyk, Piotrowski 2006
131. *Tenthredo campestris* LINNAEUS, 1758 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
132. *Tenthredo crassa* SCOPOLI, 1763 – Sołtyk, Piotrowski 2006 [= *Tenthredo albicornis* FABRICIUS, 1781] – Wiśniowski, Piotrowski 2001
133. *Tenthredo distinguenda* (STEIN, 1885) – Sołtyk, Piotrowski 2006
134. *Tenthredo ignobilis* KLUG, 1817 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
135. *Tenthredo livida* LINNAEUS, 1758 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
136. *Tenthredo mandibularis* FABRICIUS, 1804 – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
137. *Tenthredo mesomela* LINNAEUS, 1758 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
138. *Tenthredo notha* KLUG, 1817 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
139. *Tenthredo solitaria* SCOPOLI, 1763 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
140. *Tenthredo thompsoni* (Curtis, 1839) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
141. *Tenthredo vespa* RETZIUS, 1783 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
142. *Tenthredo zonula* KLUG, 1817 – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
143. *Tenthredopsis friesei* (KONOW, 1884) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
144. *Tenthredopsis hungarica* (KLUG, 1817) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
145. *Tenthredopsis ornata* (SERVILLE, 1823) [= *Tenthredopsis excisa* (THOMSON, 1871)] – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
146. *Tenthredopsis sordida* (KLUG, 1817) – Sołtyk, Piotrowski 2006
147. *Tenthredopsis tessellata* (KLUG, 1817) – Sołtyk, Piotrowski 2006

Superfamilia: Siricoidea

Familia: Siricidae

148. *Sirex cyaneus* FABRICIUS, 1781 – Wiśniowski 2007
149. *Sirex juvenicus* (LINNAEUS, 1767) – Wiśniowski 2008
150. *Tremex fuscicornis* (FABRICIUS, 1787) – Kaźmierczak 1990; Wiśniowski 2008
151. *Urocerus augur* (KLUG, 1803) – Kaźmierczak 1990; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
152. *Urocerus fantoma* (FABRICIUS, 1781) – Wiśniowski 2007
153. *Urocerus gigas* (LINNAEUS, 1758) – Capecki 1982; Kaźmierczak 1990; Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
154. *Xeris spectrum* (LINNAEUS, 1758) – [Stronczyński i in.] 1857; Kaźmierczak 1990; Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006;

Familia: Xiphydriidae

155. *Xiphydria camelus* (LINNAEUS, 1758) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
156. *Xiphydria prolongata* (GEOFFROY, 1785) – Kaźmierczak 1990

Superfamilia: Cephoidea

Familia: Cephidae

157. *Calameuta filiformis* (EVERSMANN, 1847) – Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2008
158. *Calameuta pallipes* (KLUG, 1803) – Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006
159. *Cephus brachycercus* THOMSON, 1871 – Wiśniowski 2007
160. *Cephus nigrinus* THOMSON, 1871 – Wiśniowski 2007
161. *Cephus pygmaeus* (LINNAEUS, 1767) – Wiśniowski 2007
162. *Trachelus troglodyta* (FABRICIUS, 1787) – Sołtyk, Piotrowski 2006

Podrząd rośliniarki (Symphyta) liczy w faunie światowej około 8 tysięcy gatunków, rozprzestrzenionych głównie w Holaraktyce; zdecydowana większość rośliniarek w stadium larwy odżywia się pokarmem roślinnym. W Polsce odnotowano występowanie około 610 gatunków zgrupowanych w sześciu nadrodzinach. Grupa ta była przedmiotem badań w Ojcowskim Parku Narodowym głównie w ciągu ostatnich 20 lat (Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2007). Na terenie Parku odnotowano dotąd 162 gatunki rośliniarek z 5 nadrodzin, co stanowi około 27 % fauny krajowej. Jak dotąd nie odnotowano w OPN nadrodziny Orussoidea, reprezentowanej w krajowej faunie przez jeden gatunek.

Subordo: Owadziarki – *Apocrita*

Infraordo: Terebrantia

Superfamilia: Trigonalioidea

Familia: Trigonalidae

1. *Trigonalos hahnii* SPINOLA, 1840 [= *Pseudogonalos hahnii* (SPINOLA, 1840)] – Wiśniowski 1993, 2008

Superfamilia: Evanioidea

Familia: Evaniidae

2. *Brachygaster minuta* (OLIVIER, 1791) – [Stronczyński i in.] 1857; Wiśniowski 2008

Familia: Aulacidae

3. *Aulacus striatus* JURINE, 1807 – Huflejt, Wiśniowski 2012

Familia: Gasteruptiidae

4. *Gasteruption assectator* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2007, 2008
 5. *Gasteruption diversipes* (ABEILLE DE PERRIN, 1879) – Wiśniowski 2004b, 2008
 6. *Gasteruption erythrostomum* (DAHLBOM, 1831) – Wiśniowski 2004b
 7. *Gasteruption jaculator* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2007, 2008
 8. *Gasteruption minutum* (TOURNIER, 1877) – Wiśniowski 2004b, 2008
 9. *Gasteruption opacum* (TOURNIER, 1877) – Wiśniowski 2004b, 2008
 10. *Gasteruption pedemontanum* (TOURNIER, 1877) – Wiśniowski 2007
 11. *Gasteruption tournieri* SCHLETTERER, 1885 – Wiśniowski 2004b, 2008

Superfamilia: Cynipoidea

Familia: Ibaliiidae

12. *Ibalia leucospoides* (HOCHENWARTH, 1785) – [Stronczyński i in.] 1857; Capecki 1982

Familia: Cynipidae

13. *Andricus curvator* HARTIG, 1840 – Skrzypczyńska 1995a, 2001d
 14. *Andricus foecundatrix* (HARTIG, 1840) [= *Andricus fecundator* (HARTIG, 1840)] – Wiśniowski 2007, 2008
 15. *Andricus glutinosus* (GIRAUD, 1859) – Wiśniowski 2007
 16. *Andricus inflator* HARTIG, 1840 – Wiśniowski 2007, 2008
 17. *Andricus kollarii* (HARTIG, 1843) – Wiśniowski 2007, 2008
 18. *Andricus lignicolus* (HARTIG, 1840) – Wiśniowski 2007, 2008
 19. *Andricus ostrea* (HARTIG, 1840) – Skrzypczyńska 1995b, 2001d
 20. *Andricus testaceipes* HARTIG, 1840 – Skrzypczyńska 2001d
 21. *Aulacidea hieracii* (BOUCHÉ, 1834) – Moesz 1920; Kierych 1979; Wiśniowski 2007, 2008
 22. *Biorhiza pallida* (OLIVIER, 1791) – Wiśniowski 2007, 2008
 23. *Cynips divisa* HARTIG, 1840 – Skrzypczyńska 1995b; Skrzypczyńska 2001d; Wiśniowski 2008
 24. *Cynips longiventris* HARTIG, 1840 – Moesz 1920; Kierych 1979; Skrzypczyńska 1995b, 2001d; Wiśniowski 2007, 2008
 25. *Cynips quercusfolii* LINNAEUS, 1758 – Skrzypczyńska 1995b; Wiśniowski 2007, 2008
 26. *Diastrophus mayri* REINHARD, 1876 – Wiśniowski 2007, 2008
 27. *Diplolepis mayri* (SCHLECHTENDAL, 1877) – Wiśniowski 2007
 28. *Diplolepis rosae* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2008
 29. *Isocolus scabiosae* (GIRAUD, 1859) – Wiśniowski 2007, 2008
 30. *Neuroterus albipes* (SCHENCK, 1863) [= *laeviusculus* SCHENCK, 1863] – Skrzypczyńska 2001d
 31. *Neuroterus numismalis* (GEOFFROY in Fourcroy, 1785) – Moesz 1920; Kierych 1979; Skrzypczyńska 1995b, 2001d
 32. *Neuroterus quercusbaccarum* (LINNAEUS, 1758) – Skrzypczyńska 1995b, 2001d
 33. *Neuroterus tricolor* (HARTIG, 1841) [= *fumipennis* HARTIG, 1841] – Skrzypczyńska 1995b
 34. *Periclistus brandtii* (RATZEBURG, 1831) – Wiśniowski 2008

35. *Periclistus caninae* (HARTIG, 1840) – Wiśniowski 2007
36. *Trigonaspis megaptera* (PANZER, 1801) – Skrzypczyńska 1995b

Superfamilia: Chalcidoidea

Familia: Chalcididae

37. *Brachymeria femorata* (PANZER, 1801) – Wiśniowski 2007
38. *Brachymeria minuta* (LINNAEUS, 1767) – Wiśniowski 2007
39. *Brachymeria parvula* (WALKER, 1834) – nowy dla OPN, Ojców, 18.07.2010, leg. B. Wiśniowski
40. *Brachymeria tibialis* (WALKER, 1834) [= *Brachymeria intermedia* (NEES, 1834)] – Wiśniowski 1997
41. *Haltichella rufipes* (OLIVIER, 1791) – Wiśniowski 2007

Familia: Eurytomidae

42. *Eurytoma flavimana* BOHEMAN, 1836 – Wiśniowski 2007
43. *Eurytoma laricis* YANO, 1918 – Wiśniowski 2007
44. *Eurytoma pollux* CLARIDGE, 1959 – Wiśniowski 1997
45. *Eurytoma robusta* MAYR, 1878 – Wiśniowski 2007
46. *Eurytoma rosae* NEES, 1834 – Wiśniowski 2007
47. *Eurytoma serratulae* (FABRICIUS, 1798) – Wiśniowski 2007, 2008
48. *Sycophila mellea* (CURTIS, 1831) – Wiśniowski 2007, 2008
49. *Sycophila submutica* (THOMSON, 1876) – Wiśniowski 2007
50. *Tetramesa calamagrostidis* (SCHLECHTENDAL, 1891) – Wiśniowski 1993, 2008
51. *Tetramesa hyalipennis* (WALKER, 1832) – Wiśniowski 2008
52. *Tetramesa linearis* (WALKER, 1832) – Wiśniowski 2007, 2008
53. *Tetramesa longula* (DALMAN, 1820) – Wiśniowski 1997, 2008

Familia: Torymidae

54. *Glyphomerus stigma* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2007, 2008
55. *Megastigmus aculeatus* (SWEDERUS, 1795) – Skrzypczyńska 1995a; Wiśniowski 2008
56. *Megastigmus brevicaudis* RATZEBURG, 1852 – Skrzypczyńska 1996, 2000, 2001a; Wiśniowski 2008
57. *Megastigmus dorsalis* (FABRICIUS, 1798) – Wiśniowski 2007
58. *Megastigmus pictus* (FÖRSTER, 1841) – Skrzypczyńska 1995a, 2004; Wiśniowski 2008
59. *Megastigmus strobilobius* RATZEBURG, 1848 – Skrzypczyńska 1995a, 2004; Wiśniowski 2008
60. *Megastigmus suspectus* BORRIES, 1895 – Skrzypczyńska 1984, 1995a, 2004; Skrzypczyńska, Koziol 2001
61. *Monodontomerus minor* (RATZEBURG, 1848) – Wiśniowski 2007
62. *Monodontomerus obscurus* WESTWOOD, 1833 – Wiśniowski 2007
63. *Torymus armatus* BOHEMAN, 1834 – Wiśniowski 2007
64. *Torymus aucupariae* (RODZIANKO, 1908) [= *Syntomaspis aucupariae* (RODZIANKO, 1908)] – Skrzypczyńska 1996, 2001a; Wiśniowski 2008
65. *Torymus auratus* (MÜLLER, 1764) – Wiśniowski 2007
66. *Torymus azureus* BOHEMAN, 1834 – Skrzypczyńska 1995a, 2004
67. *Torymus baudysi* BOUCEK, 1954 – Wiśniowski 1993, 2008

68. *Torymus bedeguaris* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2007, 2008
69. *Torymus confinis* (WALKER, 1833) – Wiśniowski 2007, 2008
70. *Torymus cupreus* (SPINOLA, 1808) [= *Diomorus cupreus* (SPINOLA, 1808)] – Wiśniowski 2008
71. *Torymus cyaneus* WALKER, 1847 – Wiśniowski 2007
72. *Torymus galii* BOHEMAN, 1834 – Wiśniowski 2007
73. *Torymus rubi* (SCHRANK, 1781) – Wiśniowski 2007

Familia: Ormyridae

74. *Ormyrus cingulatus* (FÖRSTER, 1860) – Wiśniowski 1993
75. *Ormyrus graciosus* (FÖRSTER, 1860) – Wiśniowski 1993, 2008
76. *Ormyrus nitidulus* (FABRICIUS, 1804) – Wiśniowski 2007
77. *Ormyrus pomaceus* (GEOFFROY, 1785) – Wiśniowski 2007

Familia: Perilampidae

78. *Perilampus aeneus* (ROSSI, 1790) – Wiśniowski 2007
79. *Perilampus ruschkai* HELLÉN, 1924 – Wiśniowski 2007

Familia: Pteromalidae

80. *Anogmus hohenheimensis* (RATZEBURG, 1844) – Skrzypczyńska 1995a, 2004
81. *Cratomus megacephalus* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 1993, 2008
82. *Dinotiscus eupterus* (WALKER, 1836) – Król, Ząbecki 1976
83. *Heydenia pretiosa* FÖRSTER, 1856 – Wiśniowski 2007
84. *Lonchetron fennicum* GRAHAM, 1956 – Wiśniowski 1993, 2008
85. *Mesopolobus pinus* HUSSEY, 1960 – Skrzypczyńska 1995a, 2004
86. *Mesopolobus zetterstedtii* (DALLA TORRE, 1898) – Skrzypczyńska 1995a, 2004
87. *Spalangia nigripes* CURTIS, 1839 – Wiśniowski 2007

Familia: Eupelmidae

88. *Eupelmus linearis* FÖRSTER, 1860 – Wiśniowski 1997
89. *Eupelmus pullus* RUSCHKA, 1921 – Skrzypczyńska 1995a, 2004
90. *Eupelmus urozonus* DALMAN, 1920 – Skrzypczyńska 2004
91. *Eupelmus vesicularis* (RETZIUS, 1783) – Wiśniowski 2007, 2008

Familia: Aphelinidae

92. *Encarsia margaritiventris* (MERCET, 1931) – Wiśniowski 2007
93. *Eretmocerus corni* HALDEMAN, 1850 – Wiśniowski 2007

Familia: Eulophidae

94. *Aprostocets luteus* (RATZEBURG, 1848) – Wiśniowski 2007
95. *Aprostocetus* sp. aff. *palustris* GRAHAM, 1987 – Skrzypczyńska 1999
96. *Aprostocetus* sp. nr. *rubi* GRAHAM, 1987 – Skrzypczyńska 2001b
97. *Aprostocetus strobilanae* (RATZEBURG, 1844) [= *Tetrastichus strobilanae* (RATZEBURG, 1844)] – Skrzypczyńska 1995a
98. *Chrysocharis laomedon* (WALKER, 1839) – Skrzypczyńska 1999; Wiśniowski 2008
99. *Elasmus nudus* (NEES, 1834) [= *Elasmus albipennis* THOMSON, 1878] – Wiśniowski 2007

100. *Euderomphale chelidonii* ERDŐS, 1966 – Wiśniowski 2007
101. *Melittobia acasta* (WALKER, 1839) – Dylewska, Wiśniowski 2003

Superfamilia: Proctotrupoidea

Familia: Proctotrupidae

102. *Proctotrupes gravidator* (LINNAEUS, 1758) – Demel 1918

Familia: Platygasteridae

103. *Amitus longicornis* (FÖRSTER, 1878) – Wiśniowski 2007
104. *Platygaster contorticornis* (RATZEBURG, 1844) [= *Triplatygaster contorticornis* (RATZEBURG, 1844)]
– Skrzypczyńska 1995a, 2004

Superfamilia: Ichneumonoidea

Familia: Ichneumonidae

105. *Absyrtus vicinator* (THUNBERG, 1824) – Kaźmierczak 1991
106. *Aclastus gracilis* (THOMSON, 1884) – Kaźmierczak 1991
107. *Aclastus micator* (GRAVENHORST, 1807) [= *Theroscopus micator* GRAVENHORST, 1807] –
Kaźmierczak 1991
108. *Aconias tarsatus* (BRIDGMAN, 1881) – Kaźmierczak 1991
109. *Acrodactyla degener* (HALIDAY, 1839) – Kaźmierczak 1990, 1991
110. *Acrodactyla madida* (HALIDAY, 1839) – Kaźmierczak 1990, 1991
111. *Acropimpla didyma* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
112. *Acropimpla pictipes* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
113. *Acroricnus stylator* (THUNBERG, 1824) – Kaźmierczak 1991
114. *Acrotomus lucidulus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
115. *Adelognathus ctenonyx* KASPARYAN, 1986 – Kaźmierczak 1990
116. *Aethecerus nitidus* WESMAEL, 1845 – Kaźmierczak 1991
117. *Afrephialtes cicatricosus* (RATZENBURG, 1848) – Kaźmierczak 1991
118. *Agasthenes varitarsus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
119. *Agriotypus armatus* CURTIS, 1832 – Kaźmierczak 1991; Wiśniowski 2008
120. *Agrothereutes abbreviatus* (FABRICIUS, 1794) – Kaźmierczak 1991
121. *Agrothereutes adustus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
122. *Agrypon flaveolatum* (GRAVENHORST, 1807) – Kaźmierczak 1990
123. *Agrypon flexorium* (THUNBERG, 1822) [= *Trichionotus flexorius* THUNBERG, 1824] – Kaźmierczak
1991
124. *Allomya debellator* (FABRICIUS, 1775) – Kaźmierczak 1991
125. *Alloplasta tomentosa* (GRAVENHORST, 1829) [= *Alloplasta grisea* (GRAVENHORST, 1829)] –
Kaźmierczak 1991
126. *Aneuclis brevicauda* (THOMSON, 1889) – Kaźmierczak 1991
127. *Aoplus ruficeps* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
128. *Apechthis capulifera* (KRIECHBAUMER, 1887) – Kaźmierczak 1990, 1991
129. *Apechthis compunctor* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991

130. *Apechthis quadridentata* (THOMSON, 1877) – Kaźmierczak 1990, 1991
131. *Apechthis rufata* (GMELIN, 1790) – Kaźmierczak 1990, 1991
132. *Aperileptus impurus* FÖRSTER, 1871 [= *Aperileptus secretus* FÖRSTER, 1871] – Kaźmierczak 1991
133. *Aphanistes excavatus* [RATZEBURG, 1848] [= *Anomalon excavatum* RATZ.] – Kaźmierczak 1991
134. *Aphanistes klugii* (HARTIG, 1838) [= *Aphanistes megasoma* HEINRICH, 1949] – Kaźmierczak 1990, 1991
135. *Aphanistes ruficornis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
136. *Apophua bipunctoria* (THUNBERG, 1824) – Kaźmierczak 1991
137. *Aptesis nigrocincta* (GRAVENHORST, 1815) – Kaźmierczak 1991
138. *Arenetra pilosella* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
139. *Aritranis longicauda* (KRIECHBAUMER, 1873) [= *Pycnocryptus longicauda* KRIECHBAUMER, 1873] – Kaźmierczak 1991
140. *Arotes albicinctus* GRAVENHORST, 1829 [= *Arotes albicinctus* KRIECHBAUMER] – Kaźmierczak 1991
141. *Arotrephes parvipennis* (THOMSON, 1884) – Kaźmierczak 1991
142. *Asthenolabus stali* (HOLMGREN, 1871) – Kaźmierczak 1991
143. *Atractodes bicolor* GRAVENHORST, 1829 [= *Atractodes rufipes* FÖRST.] – Kaźmierczak 1991
144. *Atractogaster semisculptus* KRIECHBAUMER, 1872 – Kaźmierczak 1991
145. *Baeosemus mitigosus* (GRAVENHORST, 1829) [= *Herpestomus phaeocerus* (WESMAEL, 1844)] – Kaźmierczak 1990, 1991
146. *Banchus falcatorius* (FABRICIUS, 1775) – Kaźmierczak 1991
147. *Banchus pictus* FABRICIUS, 1798. – Kaźmierczak 1991
148. *Banchus volutatorius* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
149. *Barichneumon praeceptor* (THUNBERG, 1824) – Kaźmierczak 1991
150. *Barycnemis agilis* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
151. *Barylypa amabilis* (TOSQUINET, 1900) – Kaźmierczak 1991
152. *Barylypa delictor* (THUNBERG, 1984) – Kaźmierczak 1990
153. *Barylypa longicornis* (BRAUNS, 1895) – Kaźmierczak 1990
154. *Bathyplectes immolator* (GRAVENHORST, 1829) [= *Biolysia immolator* (GRAVENHORST, 1829)] – Kaźmierczak 1991
155. *Bathyplectes tibiator* (GRAVENHORST, 1820) [= *Bathyplectes corvinus* (THOMSON, 1887)] – Kaźmierczak 1991
156. *Bathythrix fragilis* (GRAVENHORST, 1829) – Sawoniewicz, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
157. *Buathra divisoria* (TSCHKE, 1872) – Kaźmierczak 1991
158. *Buathra laborator* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
159. *Campoletis fuscipes* (HOLMGREN, 1856) – Kaźmierczak 1991
160. *Cephaloglypta murinanae* (BAUER, 1941) – Kaźmierczak 1991
161. *Chirotica decorator* (VILLERS, 1789) [= *Chirotica trifasciator* (THUNBERG, 1822)] – Kaźmierczak 1991
162. *Chorinaeus australis* THOMSON, 1887 – Kaźmierczak 1990
163. *Chorinaeus cristator* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990
164. *Chorinaeus longicornis* THOMSON, 1887 – Kaźmierczak 1991

165. *Clistopyga canadensis* PROVANCHER, 1880 – Kaźmierczak 1991
166. *Clistopyga incitator* (FABRICIUS, 1793) – Kaźmierczak 1991
167. *Coelichneumon deliratorius* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
168. *Coelichneumon haemorrhoidalis* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
169. *Coelichneumon nobilis* (WESMAEL, 1857) – Król, Ząbecki 1976
170. *Coelichneumon periscelis* (WESMAEL, 1845) – Kaźmierczak 1991
171. *Coelichneumon sugillatorius* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
172. *Coleocentrus caligatus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1990, 1991
173. *Coleocentrus excitator* (PODA, 1761) – Capecki 1982; Kaźmierczak 1990, 1991
174. *Collyria coxator* (VILLERS, 1789) – Kaźmierczak 1991
175. *Colocnema rufina* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
176. *Cosmoconus ceratophorus* (THOMSON, 1888) – Kaźmierczak 1991
177. *Cosmoconus nigriventris* KASPARYAN, 1971 – Kaźmierczak 1990, 1991
178. *Cratichneumon albifrons* (STEPHENS, 1835) – Kaźmierczak 1990
179. *Cratichneumon armillatops* RASNITSYN, 1981 – Kaźmierczak 1991
180. *Cratichneumon punctifrons* (HOLMGREN, 1864) – Kaźmierczak 1991
181. *Cratichneumon sicarius* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
182. *Cratichneumon versator* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
183. *Cratocryptus furcator* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
184. *Cremastus infirmus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
185. *Cremnodes rufipes* (PERKINS, 1962) – Kaźmierczak 1991
186. *Crypteffigies albilarvatus* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1990
187. *Cryptopimpla errabunda* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
188. *Cryptus diana* GRAVENHORST, 1829 [= *Itamoplex diana* GRAVENHORST, 1829] – Kaźmierczak 1991
189. *Cryptus inculcator* (LINNAEUS, 1758) [= *Itamoplex inculcator* L.] – Kaźmierczak 1991
190. *Ctenichneumon castigator* (FABRICIUS, 1793) – Kaźmierczak 1991
191. *Ctenochira arcuata* (HOLMGREN, 1857) – Kaźmierczak 1991
192. *Ctenochira flavicauda* (ROMAN, 1912) – Kaźmierczak 1991
193. *Ctenochira pratensis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
194. *Ctenochira validicornis* (BRISCHKE, 1871) – Kaźmierczak 1991
195. *Ctenochira xanthopyga* HOLMGREN, 1857 – Kaźmierczak 1991
196. *Ctenopelma nigrum* HOLMGREN, 1857 – Kaźmierczak 1991
197. *Cubocephalus nigriventris* (THOMSON, 1874) – Kaźmierczak 1991
198. *Delomerista mandibularis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
199. *Delomerista pfankuchi* BRAUNS, 1905 – Kaźmierczak 1991
200. *Demopheles corruptor* (TASCHENBERG, 1865) – Sawoniewicz, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
201. *Deuteroxorides albatarsus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
202. *Diacritus aciculatus* (VOLLENHOVEN, 1878) – Kaźmierczak 1991
203. *Diadegma lithocolletis* HORSTMANN, 1969 – Sawoniewicz, Buszko 1994

204. *Diadegma rufatum* (BRIDGMAN, 1884) – Kaźmierczak 1991
205. *Diadromus candidatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
206. *Diadromus collaris* (GRAVENHORST, 1829) [= *Xorides collaris* (GRAVENHORST, 1829)] – Król, Ząbecki 1976; Kaźmierczak 1990
207. *Diaglyptidea conformis* (GMELIN, 1790) – Kaźmierczak 1991; Sawoniewicz, Buszko 1994; [= *Acrolyta secernenda* (SCHMIEDEKNECHT, 1897)] – Kaźmierczak 1991
208. *Diaparsis truncata* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
209. *Dicaelotus pumilus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
210. *Dicaelotus pusillator* (GRAVENHORST, 1807) – Kaźmierczak 1991
211. *Dichrogaster genalis* (HABERMEHL, 1925) – Capecki 1982; Kaźmierczak 1991
212. *Dimophora evanialis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
213. *Diphyus latebricola* (WESMAEL, 1845) – Kaźmierczak 1991
214. *Diphyus luctatorius* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
215. *Diphyus mercatorius* (FABRICIUS, 1793) – Kaźmierczak 1991
216. *Diphyus palliatorius* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
217. *Diplazon annulatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
218. *Dirophanes coryphaeus* (WESMAEL, 1845) [= *Phaeogenes coryphaeus* WESMAEL, 1845] – Kaźmierczak 1991
219. *Dirophanes maculicornis* (STEPHENS, 1835) [= *Phaeogenes maculicornis* (Stephens, 1835)] – Kaźmierczak 1991
220. *Dolichomitus aciculatus* (HELLEN, 1915) – Kaźmierczak 1991
221. *Dolichomitus brevicornis* (TSCHER, 1869) – Capecki 1982; Kaźmierczak 1991
222. *Dolichomitus cephalotes* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991; Wiśniowski 2008
223. *Dolichomitus imperator* (KRIECHBAUMER, 1854) – Kaźmierczak 1991; Wiśniowski 2008
224. *Dolichomitus messor* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991; Wiśniowski 2008
225. *Dolichomitus mordator* (AUBERT, 1965) – Kaźmierczak 1990, 1991
226. *Dolichomitus sericeus* (HARTIG, 1847) – Kaźmierczak 1990, 1991
227. *Dolichomitus terebrans* (RATZEBURG, 1844) – Król, Ząbecki 1976; Kaźmierczak 1991
228. *Dolichomitus tuberculatus* (GEOFFROY, 1785) – Kaźmierczak 1990; Wiśniowski 2008
229. *Dolophron pedella* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
230. *Dusona bucculenta* (HOLMGREN, 1860) [= *Pyracmon bucculentum* HOLMGREN, 1860] – Kaźmierczak 1991
231. *Dyspetes praerogator* (THOMSON, 1883) [= *Dyspeptes arrogator* (HEINRICH, 1949)] – Kaźmierczak 1991
232. *Echthrus reluctator* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991; Wiśniowski 2008
233. *Eclytus exornatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
234. *Eclytus multicolor* (KRIECHBAUMER, 1896) – Kaźmierczak 1991
235. *Enclisis macilenta* (GRAVENHORST, 1829) – Sawoniewicz, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
236. *Encrateola laevigata* (RATZEBURG, 1848) – Kaźmierczak 1991
237. *Endasys brevis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991

238. *Endromopoda detrita* HOLMGREN, 1860 [= *Scambus detritus* HOLMGREN, 1860] – Kaźmierczak 1991
239. *Endromopoda nitida* (BRAUNS, 1898) [= *Scambus nitidus* BRAUNS, 1898] – Kaźmierczak 1991
240. *Enicospilus inflexus* (RATZEBURG, 1844) – Kaźmierczak 1991
241. *Enicospilus ramidulus* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
242. *Enicospilus repentinus* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
243. *Enicospilus undulatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
244. *Enizemum ornatum* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
245. *Enytus crataegellae* (THOMSON, 1887) [= *Diadegma crataegellae* (THOMSON, 1887)] – Kaźmierczak 1991
246. *Ephialtes brevis* MORLEY, 1914 – Kaźmierczak 1991
247. *Ephialtes manifestator* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
248. *Ephialtes spatulatus* (TOWNES, 1960) – Kaźmierczak 1990
249. *Eridolius similis* (HOLMGREN, 1857) – Kaźmierczak 1991
250. *Erigorgus fibulator* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
251. *Erigorgus procerus* (GRAVENHORST, 1829) [= *Anomalon procerum* GRAVENHORST] – Kaźmierczak 1991
252. *Erromenus brunnicans* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
253. *Erromenus calcator* (MÜLLER, 1776) – Kaźmierczak 1991
254. *Erromenus melanonotus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
255. *Ethelurgus sodalis* (TASCHENBERG, 1865) – Kaźmierczak 1991
256. *Euceros superbus* KRIECHBAUMER, 1888 – Kaźmierczak 1991
257. *Eudelus scabriculus* (THOMSON, 1884) – Kaźmierczak 1991
258. *Eurylabus tristis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
259. *Eusterinx trichops* (THOMSON, 1888) [= *Eusterinx pusilla* (ZETTERSTEDT, 1838)] – Kaźmierczak 1991
260. *Eutanyacra crispatoria* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
261. *Excavarus apiarius* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
262. *Exenterus amictorius* (PANZER, 1801) – Kaźmierczak 1991
263. *Exenterus confusus* KERRICH, 1952 – Kaźmierczak 1991
264. *Exenterus oriolus* HARTIG, 1838 – Kaźmierczak 1991
265. *Exenterus tricolor* ROMAN, 1913 – Kaźmierczak 1991
266. *Exephanes femoralis* BRISCHKE, 1878 – Kaźmierczak 1991
267. *Exephanes venustus* (TICHBEIN, 1876) [= *Exephanes caelebs* KRIECHBAUMER, 1890] – Kaźmierczak 1991
268. *Exeristes longiseta* (RATZEBURG, 1844) – Kaźmierczak 1991
269. *Exeristes ruficollis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
270. *Exetastes atrator* (FÖRSTER, 1771) – Kaźmierczak 1991
271. *Exetastes crassus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
272. *Exetastes nigripes* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
273. *Exochus frontellus* HOLMGREN, 1858 [= *Nanodiaparsis frontellus* (HOLMGREN, 1858)] – Kaźmierczak 1991

274. *Exochus frontellus* HOLMGREN, 1858 [= *Nanodiaparsis frontellus* (HOLMGREN, 1858)] – Kaźmierczak 1991
275. *Exochus gravipes* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
276. *Exyston albicinctus* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
277. *Fredegunda diluta* RATZEBURG, 1852 [= *Scambus dilutus* RATZEBURG, 1852] – Kaźmierczak 1991
278. *Gambrus incubitor* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1990, 1991
279. *Gambrus ornatulus* (THOMSON, 1873) – Kaźmierczak 1991
280. *Gelis instabilis* (FÖRSTER, 1850) – Kaźmierczak 1991
281. *Gelis mangeri* (GRAVENHORST, 1815) [= *Catalytus mangeri* (GRAV.)] – Kaźmierczak 1991
282. *Gelis melanogaster* (THOMSON, 1884) [= *Charitopes melanogaster* THOMS.] – Kaźmierczak 1991
283. *Gelis nigrinus* (FÖRSTER, 1850) – Kaźmierczak 1991
284. *Gelis obscuripes* HORSTMANN, 1986 – Kaźmierczak 1990
285. *Gelis pumilus* (FÖRSTER, 1850) – Kaźmierczak 1991
286. *Gelis sericeus* (FÖRSTER, 1850) – Kaźmierczak 1991
287. *Gelis tonsus* (FÖRSTER, 1850) – Kaźmierczak 1991
288. *Glypta extincta* RATZENBURG, 1852 – Kaźmierczak 1991
289. *Glypta femorator* DESVIGNES, 1856 – Kaźmierczak 1991
290. *Glypta haesitator* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
291. *Glypta nigrina* DESVIGNES, 1856 – Kaźmierczak 1991
292. *Glypta resinanae* HARTIG, 1838 – Kaźmierczak 1991
293. *Glyptorhaestus punctulatus* (WOLDSTEDT, 1877) – Kaźmierczak 1991
294. *Gnotus czekelii* (KISS, 1924) – Kaźmierczak 1991
295. *Goedartia alboguttata* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
296. *Gregopimpla inquisitor* (SCOPOLI, 1763) – Kaźmierczak 1991
297. *Gregopimpla malacosomae* (SEYRING, 1927) – Kaźmierczak 1991
298. *Grypocentrus incisulus* RUTHE, 1855 – Kaźmierczak 1991
299. *Habronyx canaliculatus* (RATZEBURG, 1844) [= *Camposcopus canaliculatus* (RATZEBURG, 1844)] – Kaźmierczak 1991
300. *Habronyx heros* (WESMAEL, 1849) – Kaźmierczak 1991
301. *Handaoia bellicornis* (THOMSON, 1888) [= *Orthizema bellicornis* THOMS.] – Kaźmierczak 1991
302. *Helcostizus restaurator* (FABRICIUS, 1775) – Kaźmierczak 1991
303. *Hemichneumon elongatus* (RATZEBURG, 1852) – Kaźmierczak 1991
304. *Hemiteles bipunctator* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
305. *Herpestomus brunnicornis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
306. *Heterischnus thoracicus* (GRAVENHORST, 1829) [= *Rhexidermus thoracicus* GRAVENHORST, 1829] – Kaźmierczak 1991
307. *Heterocola rufiventris* HORSTMANN, 1971 – Kaźmierczak 1991
308. *Heteropelma amictum* (FABRICIUS, 1775) – Kaźmierczak 1990, 1991
309. *Heteropelma calcator* WESMAEL, 1849 – Kaźmierczak 1991
310. *Homaspis narrator* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991

311. *Hoplismenus bidentatus* (GMELIN, 1790) – Kaźmierczak 1991
312. *Hoplocryptus confector* (GRAVENHORST, 1829) – Sawoniewicz, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
313. *Hoplocryptus coxator* (TSCHKE, 1871) – Sawoniewicz, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
314. *Hoplocryptus odoriferator* (DUFOR ET PERRIS, 1840) [= *Aritranis graefei* (THOMSON, 1896)] – Kaźmierczak 1991
315. *Hoplocryptus quadriguttatus* (GRAVENHORST, 1829) – Sawoniewicz, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
316. *Hyposoter notatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
317. *Ichneumon balteatus* WESMAEL, 1845 – Kaźmierczak 1991
318. *Ichneumon buryas* HEINRICH, 1949 – Kaźmierczak 1991
319. *Ichneumon cessator* MÜLLER, 1776 – Kaźmierczak 1991
320. *Ichneumon gracilentus* WESMAEL, 1845 – Kaźmierczak 1991
321. *Ichneumon imitator* VILLERS, 1789 [= *Ichneumon emitator* ZETT.] – Kaźmierczak 1991
322. *Ichneumon inops* HOLMGREN, 1880 – Kaźmierczak 1991
323. *Ichneumon insidiosus* WESMAEL, 1845 – Kaźmierczak 1991
324. *Ichneumon minutorius* DESVIGNES, 1856 – Kaźmierczak 1991
325. *Ichneumon paragravipes* RASNITSYN, 1981 – Kaźmierczak 1991
326. *Ichneumon quaesitorius* LINNAEUS, 1761 – Kaźmierczak 1991
327. *Ichneumon rogenhoferi* KRIECHBAUMER, 1888 – Kaźmierczak 1991
328. *Ichneumon sarcitorius* LINNAEUS, 1758 – Kaźmierczak 1991
329. *Ichneumon sexcinctus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
330. *Ichneumon tuberculipes* WESMAEL, 1848 – Kaźmierczak 1991
331. *Ichneumon vorax* GEOFFROY, 1785 – Kaźmierczak 1991
332. *Ichneumon xanthorius* FÖRSTER, 1771 – Kaźmierczak 1991
333. *Ischnoceros caligatus* (GRAVENHORST, 1829) [= *Ischnoceros seticornis* KRIECHBAUMER, 1879] – Król, Ząbecki 1976; Capecki 1982; Kaźmierczak 1991
334. *Ischnoceros rusticus* (GEOFFROY, 1785) – Kaźmierczak 1990, 1991
335. *Ischnus inquisitorius* (MÜLLER, 1776) – Kaźmierczak 1991
336. *Iseropus stercorator* (FABRICIUS, 1793) – Kaźmierczak 1991
337. *Itopectis clavicornis* (THOMSON, 1889) – Kaźmierczak 1991
338. *Itopectis curticauda* (KRIECHBAUMER, 1887) – Kaźmierczak 1991
339. *Itopectis insignis* PERKINS, 1957 – Kaźmierczak 1991
340. *Itopectis maculator* (FABRICIUS, 1775) – Kaźmierczak 1991
341. *Itopectis melanocephala* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
342. *Itopectis tunetana* (SCHMIEDEKNECHT, 1914) – Kaźmierczak 1991
343. *Itopectis viduata* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
344. *Javra tricincta* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
345. *Kristotomus triangulatorius* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
346. *Lamachus eques* (HARTIG, 1838) – Kaźmierczak 1991
347. *Lathiponus frigidus* (WOLDSTEDT, 1874) – Kaźmierczak 1991

348. *Lathroplex clypearis* THOMSON, 1887 – Kaźmierczak 1991
349. *Lathrostizus lugens* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
350. *Latibulus argiolus* (ROSSI, 1790) – Sawoniewicz, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
351. *Lethades cingulator* HINZ, 1976 – Kaźmierczak 1991
352. *Liotryphon crassiseta* (THOMSON, 1877) – Kaźmierczak 1991
353. *Liotryphon cydiae* (PERKINS, 1942) – Kaźmierczak 1991
354. *Lissonota frontalis* (DESVIGNES, 1856) – Kaźmierczak 1991
355. *Lissonota impressor* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1990, 1991
356. *Lissonota nigricoxis* HABERMEHL, 1918 – Kaźmierczak 1991
357. *Lissonota nitida* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
358. *Lissonota oculatoria* (FABRICIUS, 1798) [= *Tromatobia oculatoria* FABRICIUS, 1798] – Kaźmierczak 1991
359. *Lissonota setosa* (GEOFFROY in Fourcroy, 1785) – Kaźmierczak 1990, 1991
360. *Lissonota versicolor* HOLMGREN, 1860 – Kaźmierczak 1991
361. *Listrocryptus spatulatus* BRAUNS, 1905 – Kaźmierczak 1991
362. *Listrognathus firmator* (FABRICIUS, 1798) [= *Mesostenidea ligator* (GRAVENHORST, 1829)] – Kaźmierczak 1990
363. *Lochetica westoni* (BRIDGMAN, 1880) – Kaźmierczak 1991
364. *Lysibia nana* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
365. *Mastrus deminuens* (HARTIG, 1838) [= *Mastrus castaneus* (TASCHENB.)] – Kaźmierczak 1991
366. *Mastrus ridibundus* (GRAVENHORST, 1829)] [= *Leipaulus ridibundus* (GRAVENHORST, 1829)] – Kaźmierczak 1991
367. *Medophron armatulus* (THOMSON, 1888) – Kaźmierczak 1991
368. *Megaplectes monticola* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
369. *Megarhyssa gigas* (LAXMANN, 1770) – Kaźmierczak 1990, 1991
370. *Megarhyssa perlata* (CHRIST, 1791) – Kaźmierczak 1991; Wiśniowski 2008
371. *Megarhyssa rixator* (SCHELLENBERG, 1802) [= *Megarhyssa emarginatoria* (THUNBERG, 1822)] – Kaźmierczak 1990, 1991
372. *Megarhyssa superba* (SCHRANK, 1781) – Kaźmierczak 1991; Wiśniowski 2008
373. *Meloboris alternans* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
374. *Meringopus cyanator* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
375. *Mesochorus giberius* (THUNBERG, 1822) [= *Mesochorus thoracicus* GRAVENHORST, 1829] – Kaźmierczak 1991
376. *Mesoleptus annexus* (FÖRSTER, 1876) – Kaźmierczak 1991
377. *Mesostenus funebris* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
378. *Mesostenus transfuga* (GRAVENHORST, 1829) [= *Nemeritis transfuga* (GRAVENHORST, 1829)] – Skrzypczyńska 1995a
379. *Metopius anxius* WESMAEL, 1849 – Kaźmierczak 1990
380. *Metopius croceicornis* THOMSON, 1887 – Kaźmierczak 1990
381. *Metopius dissectorius* (PANZER, 1805) – Kaźmierczak 1990

382. *Metopius pinatorius* BRULLÉ, 1846 – Kaźmierczak 1991
383. *Metopius vespoides* (SCOPOLI, 1763) – Kaźmierczak 1990
384. *Monoblastus marginellus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
385. *Myrmeleonostenus italicus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
386. *Nemeritis brevicauda* HORSTMANN, 1975 – Kaźmierczak 1990, 1991
387. *Nemeritis caudatula* THOMSON, 1887 – Kaźmierczak 1990, 1991
388. *Nemeritis macrocentra* (GRAVENHORST, 1829) – Capecki 1982
389. *Neoxorides collaris* (GRAVENHORST, 1829) – Król, Ząbecki 1976; Kaźmierczak 1991
390. *Neoxorides montanus* OEHLKE, 1966 – Kaźmierczak 1991
391. *Neoxorides nitens* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
392. *Neoxorides varipes* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
393. *Netelia cristata* (THOMSON, 1888) – Kaźmierczak 1990, 1991
394. *Netelia fuscicornis* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
395. *Netelia latungula* (THOMSON, 1888) – Kaźmierczak 1991
396. *Netelia longipes* (BRAUNS, 1889) – Kaźmierczak 1991
397. *Netelia nigricarpus* (THOMSON, 1888) – Kaźmierczak 1991
398. *Netelia silantjewi* (KOKUJEV, 1899) – Kaźmierczak 1991
399. *Netelia tarsata* (BRISCHKE, 1880) – Kaźmierczak 1991
400. *Netelia testacea* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
401. *Netelia thomsoni* (BRAUNS, 1889) – Kaźmierczak 1991
402. *Netelia virgata* (GEOFFROY, 1785) – Kaźmierczak 1990, 1991
403. *Nippocryptus vittatorius* (JURINE, 1807) [= *Cryptus sexannulatus* GRAVENHORST, 1829] – Kaźmierczak 1991
404. *Notopygus emarginatus* HOLMGREN, 1857 – Kaźmierczak 1991
405. *Obisiphaga stenoptera* (MARSHALL, 1868) – Kaźmierczak 1991
406. *Odontocolon dentipes* (GMELIN, 1790) – Kaźmierczak 1990, 1991
407. *Odontocolon geniculatum* (KRIECHBAUMER, 1889) – Kaźmierczak 1990, 1991
408. *Odontocolon quercinum* (THOMSON, 1877) – Kaźmierczak 1990, 1991
409. *Odontocolon rufiventris* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
410. *Odontocolon spinipes* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
411. *Odontocolon thomsoni* (CLEMENT, 1938) – Kaźmierczak 1991
412. *Oedemopsis scabricula* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
413. *Opheltes glaucopterus* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
414. *Ophion luteus* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
415. *Ophion minutus* KRIECHBAUMER, 1879 – Kaźmierczak 1991
416. *Ophion obscuratus* FABRICIUS, 1798 – Kaźmierczak 1991
417. *Ophion parvulus* KRIECHBAUMER, 1879 – Kaźmierczak 1991
418. *Ophion slaviceki* KRIECHBAUMER, 1892 – Kaźmierczak 1991
419. *Ophion ventricosus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991

420. *Oresbius subguttatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
421. *Orthocentrus fulvipes* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
422. *Orthopelma luteolator* (GRAVENHORST, 1829) – Wiśniowski 2008
423. *Orthopelma mediator* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
424. *Otoblastus luteomarginatus* (GRAVENHORST, 1829) [= *Monoblastus luteomarginatus* (GRAVENHORST, 1829)] – Kaźmierczak 1991
425. *Oxyrrhexis carbonator* (GRAVENHORST, 1807) – Kaźmierczak 1991
426. *Panteles schuetzeanus* (ROMAN, 1925) – Kaźmierczak 1991
427. *Parmortha parvula* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
428. *Patrocloides ceaurei* (HEINRICH, 1949) – Kaźmierczak 1991
429. *Perilissus filicornis* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
430. *Perithous albicinctus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
431. *Perithous divinator* (ROSSI, 1790) – Kaźmierczak 1991
432. *Perithous septemcinctorius* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
433. *Perithous speculator* HAUPT, 1954 – Kaźmierczak 1991
434. *Phaenolobus terebrator* (SCOPOLI, 1763) – Kaźmierczak 1991
435. *Phaestus anomalus* (BRISCHKE, 1871) – Kaźmierczak 1991
436. *Phradis gibbus* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
437. *Phrudus paradoxus* (SCHMIEDEKNECHT, 1907) – Kaźmierczak 1991
438. *Phygadeuon chilosiae* HORSTMANN, 1975 – Kaźmierczak 1991
439. *Phygadeuon dumetorum* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
440. *Phygadeuon flavimanus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
441. *Phygadeuon nitidus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
442. *Phygadeuon vexator* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
443. *Phytodietus arcuatorius* (THUNBERG, 1822) [= *Phytodietus crassitarsis* THOMS.] – Kaźmierczak 1991
444. *Phytodietus bayeri* (GREGOR, 1935) – Kaźmierczak 1990, 1991
445. *Phytodietus femoralis* HOLMGREN, 1860 – Kaźmierczak 1991
446. *Phytodietus geniculatus* THOMSON, 1877 – Kaźmierczak 1991
447. *Phytodietus griseanae* KERRICH, 1962 – Kaźmierczak 1991
448. *Phytodietus polyzonias* (FÖRSTER, 1771) – Kaźmierczak 1991
449. *Phytodietus rufipes* HOLMGREN, 1860 [= *Pimpla instigator* F.] – Kaźmierczak 1991
450. *Pimpla melanacrius* PERKINS, 1941 – Kaźmierczak 1991
451. *Pimpla nigricoxa* (OEHLKE, 1967) – Kaźmierczak 1990, 1991
452. *Pimpla spuria* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
453. *Pimpla turionellae* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1990, 1991
454. *Piogaster albina* PERKINS, 1958 – Kaźmierczak 1991
455. *Piogaster pilosator* (AUBERT, 1958) – Kaźmierczak 1990, 1991
456. *Pion fortipes* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
457. *Platylabus nigrocyanus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991

458. *Platylabus vibratorius* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
459. *Plectocryptus digitatus* (GMELIN, 1790) – Kaźmierczak 1991
460. *Pleolophus basizonus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
461. *Pleolophus brachypterus* (GRAVENHORST, 1815) – Kaźmierczak 1991
462. *Poemenia brachyura* HOLMGREN, 1860 – Kaźmierczak 1991
463. *Poemenia collaris* (HAUPT, 1917) – Kaźmierczak 1991
464. *Poemenia hectica* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
465. *Poemenia notata* HOLMGREN, 1859 – Kaźmierczak 1990, 1991
466. *Polyaulon paradoxus* (ZETTERSTEDT, 1838) – Kaźmierczak 1991
467. *Polyblastus alternans* SCHIÖDTE, 1838 – Kaźmierczak 1991
468. *Polyblastus pinguis* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
469. *Polyblastus varitarsus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
470. *Polysphincta boops* TSCHEK, 1869 – Kaźmierczak 1991
471. *Polysphincta rufipes* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
472. *Polytribax arrogans* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
473. *Polytribax rufipes* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
474. *Porizon moderator* (LINNAEUS, 1758) [= *Venturia moderator* (L.)] – Kaźmierczak 1991
475. *Porizon transfuga* (GRAVENHORST, 1829) [= *Venturia transfuga* (GRAV.)] – Skrzypczyńska 2004
476. *Priopoda stictica* (FABRICIUS, 1798) – Kaźmierczak 1991
477. *Probles neoversutus* (HORSTMANN, 1967) – Kaźmierczak 1991
478. *Protichneumon fusorius* (LINNAEUS, 1761) – Kaźmierczak 1991
479. *Protichneumon pisorius* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1991
480. *Pseudorhyssa alpestris* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1981, 1991
481. *Pseudorhyssa nigricornis* (RATZEBURG, 1852) [= *Pseudorhyssa maculicoxis* (KRIECHBAUMER, 1889)] – Kaźmierczak 1981, 1990, 1991
482. *Rhaestus rufipes* (HOLMGREN, 1857) – Kaźmierczak 1991
483. *Rhembobius quadrispinus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
484. *Rhimphoctona pectoralis* (KRIECHBAUMER, 1890) – Kaźmierczak 1990
485. *Rhimphoctona xoridiformis* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1990
486. *Rhorus punctus* (GRAVENHORST, 1829) [= *Rhorus mesoxanthus* (GRAV.)] – Kaźmierczak 1991
487. *Rhyssa amoena* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1981, 1991; Capecki 1982
488. *Rhyssa persuasoria* (LINNAEUS, 1758) – Kaźmierczak 1981, 1991; Capecki 1982
489. *Rhyssella approximator* (FABRICIUS, 1793) – Król, Ząbecki 1976; Capecki 1982; Kaźmierczak 1991
490. *Rhyssella obliterata* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1981, 1991
491. *Rynchobanchus bicolor* KRIECHBAUMER, 1894 – Kaźmierczak 1991
492. *Rynchobanchus flavopictus* HEINRICH, 1937 – Kaźmierczak 1990
493. *Scambus alpestrator* AUBERT, 1966 – Kaźmierczak 1991
494. *Scambus annulatus* (KISS, 1924) – Kaźmierczak 1990, 1991
495. *Scambus brevicornis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991

-
496. *Scambus buoliana* (HARTIG, 1838) – Kaźmierczak 1991
497. *Scambus calobatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
498. *Scambus capitator* AUBERT, 1965 – Kaźmierczak 1991
499. *Scambus pomorum* (RATZEBURG, 1848) – Kaźmierczak 1991
500. *Scambus sagax* (HARTIG, 1838) – Kaźmierczak 1991
501. *Scambus signatus* (PFEFFER, 1913) – Kaźmierczak 1991
502. *Scambus strobilorum* (RATZEBURG, 1848) – Kaźmierczak 1991; Skrzypczyńska 2004
503. *Schenkia graminicola* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
504. *Schizopyga circulator* (PANZER, 1800) – Kaźmierczak 1991
505. *Schizopyga podagrica* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
506. *Schreineria annulata* (BRISCHKE, 1865) – Kaźmierczak 1991
507. *Sinarachna pallipes* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
508. *Smicroplectrus jucundus* (HOLMGREN, 1857) – Kaźmierczak 1991
509. *Sphinctus serotinus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
510. *Stenaoplus pictus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
511. *Stenarella gladiator* (SCOPOLI, 1763) – Kaźmierczak 1990
512. *Stenobarichneumon citator* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
513. *Stilbops asper* (SCHMIEDEKNECHT, 1913) – Kaźmierczak 1991
514. *Stilpnus subzonulus* FÖRSTER, 1876 [= *Stilpnus tenuipes* THOMSON, 1884] – Kaźmierczak 1991
515. *Stilpnus tenebricosus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
516. *Strongylopsis anomala* BRAUNS, 1896 – Kaźmierczak 1990, 1991
517. *Sympherta antiolope* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
518. *Synoecetes tenuicornis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
519. *Syspasis albiguttata* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
520. *Syspasis scutellator* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
521. *Syzeuctus irrisorius* (ROSSI, 1794) – Kaźmierczak 1991
522. *Teleutaea striata* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
523. *Temelucha interruptor* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
524. *Tersilochus fulvipes* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
525. *Tersilochus jocator* HOLMGREN, 1859 – Kaźmierczak 1991
526. *Tersilochus striola* THOMSON, 1889 [= *Pectinolochus striola* THOMSON, 1889] – Kaźmierczak 1991
527. *Therion brevicorne* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
528. *Theronia atalantae* (PODA, 1761) – Kaźmierczak 1991
529. *Theronia laevigata* (TSCHEK, 1869) – Kaźmierczak 1991
530. *Thrybius praedator* (ROSSI, 1792) – Kaźmierczak 1991
531. *Thymaris modestus* SCHMIEDEKNECHT, 1912 – Kaźmierczak 1990, 1991
532. *Townesia tenuiventris* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1990, 1991
533. *Trematopygus melanocerus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
534. *Trichomma enecator* (ROSSI, 1790) – Kaźmierczak 1991

535. *Triclistus aethiops* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990
536. *Triclistus areolatus* THOMSON, 1887 – Kaźmierczak 1990, 1991
537. *Triclistus globulipes* (DESIGNES, 1856) – Kaźmierczak 1990
538. *Triclistus pubiventris* THOMSON, 1887 – Kaźmierczak 1990
539. *Trieceus tricarinatus* (HOLMGREN, 1858) – Kaźmierczak 1991
540. *Triptognathus fumigator* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
541. *Trogus lapidator* (FABRICIUS, 1787) – Kaźmierczak 1991
542. *Tromatobia ornata* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
543. *Trychosis tristator* (TSCHEK, 1871) – Kaźmierczak 1991
544. *Tryphon atriceps* STEPHENS, 1835 – Kaźmierczak 1991
545. *Tryphon auricularis* THOMSON, 1883 – Kaźmierczak 1991
546. *Tryphon bidentatus* STEPHENS, 1835 – Kaźmierczak 1991
547. *Tryphon duplicatus* (HEINRICH, 1953) – Kaźmierczak 1991
548. *Tryphon heliophilus* GRAVENHORST, 1829 – Kaźmierczak 1991
549. *Tryphon nigripes* HOLMGREN, 1857 – Kaźmierczak 1991
550. *Tryphon relator* (THUNBERG, 1822) – Kaźmierczak 1991
551. *Tryphon rutilator* (LINNAEUS, 1761) – Kaźmierczak 1991
552. *Tryphon subsulcatus* HOLMGREN, 1857 – Kaźmierczak 1991
553. *Tryphon trochanteratus* HOLMGREN, 1857 – Kaźmierczak 1991
554. *Virgichneumon monostagon* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
555. *Vulgichneumon suavis* (GRAVENHORST, 1820) – Kaźmierczak 1991
556. *Xiphulcus floricolator* (GRAVENHORST, 1807) – Kaźmierczak 1991
557. *Xorides alpestris* (HABERMEHL, 1903) – Kaźmierczak 1991
558. *Xorides annulator* (FABRICIUS, 1804) – Kaźmierczak 1991
559. *Xorides annulatus* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
560. *Xorides ater* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
561. *Xorides brachylabis* (KRIECHBAUMER, 1889) – Król, Ząbecki 1976; Kaźmierczak 1991
562. *Xorides depressus* (HOLMGREN, 1860) – Kaźmierczak 1991
563. *Xorides ephialtoides* (KRIECHBAUMER, 1882) – Kaźmierczak 1991
564. *Xorides filiformis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1990, 1991
565. *Xorides gracilicornis* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
566. *Xorides gravenhorstii* (CURTIS, 1831) [= *Xorides securicornis* (HOLMGREN, 1860)] – Kaźmierczak 1991
567. *Xorides indicatorius* (LATREILLE, 1806) – Kaźmierczak 1991;
568. *Xorides irrigator* (FABRICIUS, 1793) [= *Xylonomus irrigator* (FABRICIUS, 1793)] – Król, Ząbecki 1976; Ząbecki, Król 1977; Kaźmierczak 1991
569. *Xorides niger* (PFEFFER, 1913) – Capecki 1982; Kaźmierczak 1991
570. *Xorides praecatorius* (FABRICIUS, 1793) – Kaźmierczak 1990, 1991
571. *Xorides rufipes* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
572. *Xylophrurus augustus* (DALMAN, 1823) – Kaźmierczak 1991

573. *Xylophrurus lancifer* (GRAVENHORST, 1829) [= *Xylophrurus dispar* (THUNBERG, 1822)] – Kaźmierczak 1991
574. *Zabrachypus primus* CUSHMAN, 1920 – Kaźmierczak 1990, 1991
575. *Zaglyptus varipes* (GRAVENHORST, 1829) – Kaźmierczak 1991
576. *Zatypota albicoxa* (WALKER, 1874) – Kaźmierczak 1991

Familia: Braconidae

577. *Apanteles cheles* NIXON, 1972 [= *Dolichogenidea cheles* (NIXON, 1972)] – Marczak, Buszko 1993
578. *Coeloides forsteri* HAESELBARTH, 1967 – Capecki 1982
579. *Dapsilarthra balteata* (THOMSON, 1895) – Griffiths 1966; Michalska 1973
580. *Doryctes striatellus* (NEES, 1834) – Król, Ząbecki 1976; Ząbecki, Król 1977
581. *Ecphyllus eccoptogastris* (RATZEBURG, 1848) – Król, Ząbecki 1976
582. *Macrocentrus resinellae* (LINNAEUS, 1758) – Skrzypczyńska 2004
583. *Microgaster polita* MARSHALL, 1885 [= *Lissogaster polita* MARSHALL, 1885] – Skrzypczyńska 2001a

Owadziarki (Terebrantia) stanowią grupę nadrodzin w podrzędzie stylikówek (Apo-crita) i są najbardziej zróżnicowaną gatunkowo grupą błonkówek w światowej faunie, w której opisano dotąd z górą 100 tysięcy gatunków. Larwy owadziarek są w większości parazytoidami innych stawonogów; przedstawiciele niektórych rodzin (np. Cynipidae i Eurytomidae) wtórnie przeszły na pokarm roślinny. W Polsce odnotowano występowanie około 5,5 tysiąca gatunków, z których prawie 75% to przedstawiciele nadrodziny Ichneumonoidea. Owadziarki są grupą słabo zbadaną w Ojcowskim Parku Narodowym, a najwięcej informacji dotyczy rodziny gąsienicznikowatych (Ichneumonidae), głównie dzięki badaniom Kaźmierczaka (1990, 1991). Łącznie w OPN stwierdzono dotąd 583 gatunki owadziarek (około 10 % fauny krajowej).

Infraordo: Aculeata

Superfamilia: Chrysoidea

Familia: Dryinidae

1. *Anteon pubicorne* (DALMAN, 1818) – nowy dla OPN, Skała Krzyżowa, 29.06.2001, leg. B. Wiśniowski
2. *Lonchodryinus ruficornis* (DALMAN, 1818) – nowy dla OPN, Bukówki, 9.08.1997, leg. B. Wiśniowski

Familia: Bethyidae

3. *Bethylus cephalotes* (FÖRSTER, 1860) – nowy dla OPN, Grodzisko, 27.07.1992, leg. A. Klasa
4. *Bethylus fuscicornis* (JURINE, 1807) – nowy dla OPN, Ojców, 21.06.1995, leg. B. Wiśniowski

Familia: Chrysididae

5. *Chrysis analis* SPINOLA, 1808 – Wiśniowski 2015
6. *Chrysis angustula* SCHENCK, 1856 – Wiśniowski 2007, 2008, 2015
7. *Chrysis corusca* VALKEILA, 1971 – Wiśniowski 2015
8. *Chrysis fulgida* LINNAEUS, 1761 – Wiśniowski 2007, 2015
9. *Chrysis gracillima* (FÖRSTER, 1853) – Wiśniowski 2015

10. *Chrysis ignita* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2007, 2015
11. *Chrysis illigeri* WESMAEL, 1839 – Wiśniowski, Szczepko 2010; Wiśniowski 2015
12. *Chrysis impressa* SCHENCK, 1856 – Wiśniowski 2015
13. *Chrysis iris* CHRIST, 1791 – Wiśniowski 2007, 2008, 2015
14. *Chrysis leptomandibularis* NIEHUIS, 2000 – Wiśniowski 2015
15. *Chrysis longula* ABEILLE DE PERRIN, 1879 – Wiśniowski 2015
16. *Chrysis mediadentata* LINSENMAIER, 1951 – Wiśniowski 2015
17. *Chrysis mediata* LINSENMAIER, 1951 – Wiśniowski 2015
18. *Chrysis ruddii* SHUCKARD, 1836 – Wiśniowski 2015
19. *Chrysis schencki* LINSENMAIER, 1968 – Wiśniowski 2015
20. *Chrysis solida* Haupt, 1956 – Wiśniowski 2015
21. *Chrysis terminata* DAHLBOM, 1854 [= *ignita* LINNAEUS, 1758 forma A] – Wiśniowski 2007, 2015
22. *Chrysis viridula* LINNAEUS, 1761 – Wiśniowski 2007, 2015
23. *Chrysura austriaca* (FABRICIUS, 1804) – Wiśniowski 2015
24. *Chrysura radians* (HARRIS, 1776) – Wiśniowski 2015
25. *Chrysura trimaculata* (FÖRSTER, 1853) – Wiśniowski 2007, 2008, 2015
26. *Cleptes pallipes* LEPELETIER, 1806 – Wiśniowski 2007, 2015
27. *Cleptes semiauratus* (LINNAEUS, 1761) – Wiśniowski 2015
28. *Elampus panzeri* (FABRICIUS, 1804) – Wiśniowski 2015
29. *Hedychridium ardens* (COQUEBERT, 1801) – Wiśniowski 2007, 2015
30. *Hedychridium coriaceum* (DAHLBOM, 1854) – Wiśniowski 2015
31. *Hedychridium roseum* (ROSSI, 1790) – Wiśniowski 2015
32. *Hedychrum gerstaeckeri* CHEVRIER, 1869 – Wiśniowski 2007, 2015
33. *Hedychrum niemelai* LINSENMAIER, 1959 [= *aureicolle niemelai* LINSENMAIER, 1959] – Wiśniowski 2007, 2015
34. *Holopyga generosa* (FÖRSTER, 1853) [= *fastuosa generosa* (FÖRSTER, 1853)] – Wiśniowski 2007, 2015
35. *Omalus aeneus* (FABRICIUS, 1787) – Wiśniowski 2007, 2015
36. *Omalus puncticollis* MOCSARY, 1887 – Wiśniowski 2015
37. *Pseudomalus auratus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2007, 2008, 2015
38. *Pseudomalus triangulifer* (ABEILLE DE PERRIN, 1877) – Wiśniowski 2009, 2015
39. *Pseudomalus violaceus* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski 2007, 2008
40. *Pseudospinolia neglecta* (SHUCKARD, 1836) – Wiśniowski 2007, 2008, 2015
41. *Trichrysis cyanea* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2007, 2015

Superfamilia: Vespoidea

Familia: Tiphidae

42. *Tiphia femorata* FABRICIUS, 1775 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
43. *Tiphia unicolor* LEPELETIER, 1845 [= *Tiphia ruficornis* (KLUG, 1810)] – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Mutillidae

44. *Myrmosa atra* PANZER, 1801 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Sapygidae

45. *Monosapyga clavicornis* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
46. *Sapyga quinquepunctata* (FABRICIUS, 1781) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
47. *Sapyga similis* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
48. *Sapygina decemguttata* (JURINE, 1807) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Formicidae

49. *Camponotus herculeanus* (LINNAEUS, 1758) – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
50. *Camponotus ligniperdus* (LATREILLE, 1802) – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
51. *Formica cunicularia* LATREILLE, 1798 – Dlussky, Pisarski 1971; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
52. *Formica fusca* LINNAEUS, 1758 – Kulmatycki 1920; Dlussky, Pisarski 1971; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003;
53. *Formica polyctena* FÖRSTER, 1850 – Dlussky, Pisarski 1971; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
54. *Formica pratensis* RETZIUS, 1783 – Dlussky, Pisarski 1971; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
55. *Formica rufa* LINNAEUS, 1761 – Kulmatycki 1920; Dlussky, Pisarski 1971; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
56. *Formica rufibarbis* FABRICIUS, 1793 – Dlussky, Pisarski 1971; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
57. *Formica sanguinea* LATREILLE, 1798 – Kulmatycki 1920; Dlussky, Pisarski 1971; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003;
58. *Lasius alienus* (FÖRSTER, 1791) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
59. *Lasius emarginatus* (OLIVIER, 1792) – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
60. *Lasius flavus* (FABRICIUS, 1782) – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
61. *Lasius mixtus* (NYLANDER, 1846) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
62. *Lasius niger* (LINNAEUS, 1758) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
63. *Lasius plathythorax* SEIFERT, 1991 – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
64. *Leptothorax acervorum* (FABRICIUS, 1793) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
65. *Leptothorax crassispinus* KARAVAEV, 1926 – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
66. *Leptothorax muscorum* (NYLANDER, 1846) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008

67. *Leptothorax nigriceps* MAYR, 1855 – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
68. *Leptothorax sordidulus saxonicus* SEIFERT, 1995 – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
69. *Leptothorax tubereum* (FABRICIUS, 1775) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
70. *Leptothorax unifasciatus* (LATREILLE, 1798) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
71. *Myrmecina graminicola* (LATREILLE, 1802) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
72. *Myrmica lobicornis* NYLANDER, 1846 – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
73. *Myrmica rubra* (LINNAEUS, 1758) – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
74. *Myrmica ruginodis* NYLANDER, 1846 – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
75. *Myrmica sabuleti* MEINERT, 1861 – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
76. *Myrmica SCHENCKI* VIERECK, 1903 – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
77. *Ponera coarctata* (LATREILLE, 1802) – Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
78. *Tapinoma erraticum* (LATREILLE, 1798) – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
79. *Tetramorium caespitum* (LINNAEUS, 1758) – Kulmatycki 1920; Czechowska 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Pompilidae

80. *Agenioideus cinctellus* (SPINOLA, 1808) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
81. *Agenioideus sericeus* (VANDER LINDEN, 1827) – Wiśniowski 2009
82. *Anoplius concinnus* (DAHLBOM, 1843) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
83. *Anoplius infuscatus* (VANDER LINDEN, 1827) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
84. *Anoplius nigerrimus* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
85. *Anoplius viaticus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
86. *Aporus pollux* (KOHLE, 1888) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
87. *Arachnospila abnormis* (DAHLBOM, 1842) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
88. *Arachnospila anceps* (WESMAEL, 1851) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
89. *Arachnospila ausa* (TOURNIER, 1890) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
90. *Arachnospila rufa* (HAUPT, 1927) – Wiśniowski 2009

91. *Arachnospila spissa* (SCHIÖDTE, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
92. *Arachnospila trivialis* (DAHLBOM, 1843) – Wiśniowski 2009
93. *Auplopus carbonarius* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
94. *Caliadurgus fasciatellus* (SPINOLA, 1808) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
95. *Ceropales maculata* (FABRICIUS, 1775) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
96. *Cryptocheilus versicolor* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
97. *Dipogon subintermedius* (MARGETTI, 1886) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
98. *Evagetes crassicornis* (SHUCKARD, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
99. *Evagetes littoralis* (WESMAEL, 1851) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
100. *Homonotus sanguinolentus* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
101. *Priocnemis confusor* WAHIS, 2006 [= *gracilis* HAUPT, 1927] – Wiśniowski 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
102. *Priocnemis cordivalvata* HAUPT, 1927 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
103. *Priocnemis coriacea* DAHLBOM, 1843 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
104. *Priocnemis exaltata* (FABRICIUS, 1775) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
105. *Priocnemis fennica* HAUPT, 1927 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
106. *Priocnemis hyalinata* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
107. *Priocnemis minuta* (VANDER LINDEN, 1827) – Wiśniowski 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
108. *Priocnemis parvula* DAHLBOM, 1845 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
109. *Priocnemis perturbator* (HARRIS, 1780) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
110. *Priocnemis pusilla* (SCHIÖDTE, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
111. *Priocnemis schioedtei* HAUPT, 1927 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003
112. *Priocnemis susterai* HAUPT, 1927 – Wiśniowski 2008, 2009
113. *Priocnemis vulgaris* (DUFOUR, 1841) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008, 2009; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Vespidae

114. *Ancistrocerus antilope* (PANZER, 1798) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
115. *Ancistrocerus claripennis* THOMSON, 1874 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
116. *Ancistrocerus gazella* (PANZER, 1798) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
117. *Ancistrocerus ichneumonideus* (RATZEBURG, 1844) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
118. *Ancistrocerus nigricornis* (CURTIS, 1826) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
119. *Ancistrocerus oviventris* (WESMAEL, 1836) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
120. *Ancistrocerus parietinus* (LINNAEUS, 1761) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
121. *Ancistrocerus parietum* (LINNAEUS, 1758) – nowy dla OPN, Ojców, 11.08.1997, leg. W. Celary
122. *Ancistrocerus trifasciatus* (MÜLLER, 1776) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
123. *Discoelius dufourii* LEPELETIER, 1841 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
124. *Discoelius zonalis* (PANZER, 1801) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
125. *Dolichovespula adulterina* (BUYSSON, 1905) – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a, 2005b; Eck, Dylewska 1998; Dylewska, Wiśniowski 2003
126. *Dolichovespula media* (RETZIUS, 1783) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
127. *Dolichovespula norwegica* (FABRICIUS, 1781) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
128. *Dolichovespula omissa* (BISCHOFF, 1931) – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
129. *Dolichovespula saxonica* (FABRICIUS, 1793) – Niezabitowski 1902; Eck, Dylewska 1998; Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003; Klasa i in. 2010
130. *Dolichovespula sylvestris* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
131. *Eumenes coarctatus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
132. *Eumenes coronatus* (PANZER, 1799) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
133. *Eumenes papillarius* (Christ, 1791) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
134. *Eumenes pedunculatus* (PANZER, 1799) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
135. *Euodynerus notatus* (JURINE, 1807) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
136. *Gymnomerus laevipes* (SHUCKARD, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
137. *Microdynerus parvulus* (HERRICH-SCHÄFFER, 1838) [= *Pseudomicrodynerus parvulus* (HERRICH-SCHÄFFER, 1838)] – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
138. *Microdynerus timidus* (SAUSSURE, 1856) [= *Microdynerus exilis* – błędna interpretacja gatunku, Wiśniowski 2005b] – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
139. *Odynerus reniformis* (GMELIN, 1790) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
140. *Odynerus spinipes* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003

141. *Polistes biglumis bimaculatus* (GEOFFROY, 1785) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
142. *Polistes dominulus* (CHRIST, 1791) – Nasonov 1894; Wiśniowski 2002, 2004a, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003; Oleksa, Wiśniowski 2005
143. *Polistes nimpha* (CHRIST, 1791) – Eck, Dylewska 1998; Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003; Borowiec i in. 2012
144. *Stenodynerus orenburgensis* (ANDRÉ, 1874) – Wiśniowski 2002; Dylewska, Wiśniowski 2003
145. *Stenodynerus xanthomelas* (HERRICH-SCHÄFFER, 1839) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
146. *Symmorphus angustatus* (ZETTERSTEDT, 1838) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
147. *Symmorphus bifasciatus* (LINNAEUS, 1761) [= *Symmorphus mutinensis* (Baldini, 1894)] – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
148. *Symmorphus connexus* (CURTIS, 1826) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
149. *Symmorphus crassicornis* (PANZER, 1796) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
150. *Symmorphus debilitatus* (SAUSSURE, 1856) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
151. *Symmorphus gracilis* (BRULLÉ, 1832) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
152. *Symmorphus murarius* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
153. *Vespa crabro* LINNAEUS, 1758 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003; Klasa i in. 2010
154. *Vespula austriaca* (PANZER, 1799) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
155. *Vespula germanica* (FABRICIUS, 1793) – Eck, Dylewska 1998; Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
156. *Vespula rufa* (LINNAEUS, 1758) – Eck, Dylewska 1998; Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
157. *Vespula vulgaris* (LINNAEUS, 1758) – Eck, Dylewska 1998; Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003; Klasa i in. 2010

Superfamilia: Apoidea

Familia: Ampulicidae

158. *Dolichurus corniculus* (SPINOLA, 1808) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Sphecidae

159. *Ammophila sabulosa* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
160. *Podalonia affinis* (KIRBY, 1798) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
161. *Sceliphron curvatum* (F. SMITH, 1870) – Olszewski i in. 2013; Wiśniowski i in. 2013
162. *Sceliphron destillatorium* (ILLIGER, 1807) – Wiśniowski 2007, 2008; Wiśniowski i in. 2013

Familia: Crabronidae

163. *Alysson spinosus* (PANZER, 1801) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
164. *Ammoplanus marathroicus* (DE STEFANI, 1887) [= *Ammoplanus handlirschi* GUSSAKOVSKI] – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
165. *Ammoplanus perrisi* GIRAUD, 1869 [= *Ammoplanus wesmaeli* Giraud] – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
166. *Ammoplanus pragensis* ŠNOFLAK, 1945 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
167. *Argogorytes mystaceus* (LINNAEUS, 1761) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
168. *Astata boops* (SCHRANK, 1781) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
169. *Cerceris quadrifasciata* (PANZER, 1799) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
170. *Cerceris quinquefasciata* (ROSSI, 1792) – Wiśniowski 2005a, 2008
171. *Cerceris rybyensis* (LINNAEUS, 1771) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
172. *Crabro cribrarius* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
173. *Crossocerus annulipes* (LEPELETIER et BRULLÉ, 1834) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
174. *Crossocerus assimilis* (F. SMITH, 1856) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
175. *Crossocerus barbipes* (DAHLBOM, 1845) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
176. *Crossocerus binotatus* LEPELETIER et BRULLÉ, 1834 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
177. *Crossocerus capitosus* (SHUCKARD, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
178. *Crossocerus cetratus* (SHUCKARD, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
179. *Crossocerus cinxius* (DAHLBOM, 1838) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2007, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
180. *Crossocerus congener* (DAHLBOM, 1844) – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
181. *Crossocerus dimidiatus* (FABRICIUS, 1781) – Wiśniowski 2005a, 2008; Wiśniowski 2002
182. *Crossocerus distinguendus* (A. MORAWITZ, 1866) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
183. *Crossocerus elongatulus* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
184. *Crossocerus exiguus* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
185. *Crossocerus leucostomus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
186. *Crossocerus megacephalus* (ROSSI, 1790) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
187. *Crossocerus nigrinus* (LEPELETIER et BRULLÉ, 1834) – nowy dla OPN, Bukówki, 21.08.1998, leg. B. Wiśniowski

188. *Crossocerus ovalis* LEPELETIER et BRULLÉ, 1834 – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
189. *Crossocerus palmipes* (LINNAEUS, 1767) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
190. *Crossocerus podagricus* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
191. *Crossocerus pusillus* LEPELETIER et BRULLÉ, 1834 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
192. *Crossocerus quadrimaculatus* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
193. *Crossocerus styrius* (KOHL, 1892) – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
194. *Crossocerus vagabundus* (PANZER, 1798) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
195. *Crossocerus walkeri* (SHUCKARD, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
196. *Crossocerus wesmaeli* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2005a
197. *Didineis lunicornis* (FABRICIUS, 1798) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
198. *Diodontus luperus* SHUCKARD, 1837 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
199. *Diodontus tristis* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
200. *Ectemnius cavifrons* (THOMSON, 1870) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
201. *Ectemnius cephalotes* (OLIVIER, 1792) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
202. *Ectemnius continuus* (FABRICIUS, 1804) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
203. *Ectemnius dives* (LEPELETIER et BRULLÉ, 1834) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
204. *Ectemnius lapidarius* (PANZER, 1804) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
205. *Ectemnius lituratus* (PANZER, 1804) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
206. *Ectemnius rubicola* (DUFOR et PERRIS, 1840) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
207. *Ectemnius ruficornis* (ZETTERSTED, 1838) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
208. *Ectemnius sexcinctus* (FABRICIUS, 1775) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
209. *Entomognathus brevis* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
210. *Gorytes fallax* HANDLIRSCH, 1888 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
211. *Gorytes laticinctus* (LEPELETIER, 1832) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
212. *Gorytes quadrfasciatus* (FABRICIUS, 1804) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
213. *Gorytes quinquecinctus* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
214. *Lestica clypeata* (SCHREBER, 1759) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003

215. *Lindeni* *albilabris* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
216. *Lindeni* *PANZERI* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
217. *Lindeni* *pygmaeus* (ROSSI, 1794) – Wiśniowski 2007
218. *Mellinus* *arvensis* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
219. *Mimesa* *bruxellensis* (BONDROIT, 1934) – Wiśniowski 2007
220. *Mimesa* *lutaria* (FABRICIUS, 1787) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
221. *Mimumesa* *atratina* (MORAWITZ, 1891) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
222. *Mimumesa* *DAHLBOMI* (WESMAEL, 1852) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
223. *Mimumesa* *unicolor* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
224. *Nitela* *borealis* VALKEILA, 1974 – nowy dla OPN, Bukówki, 22.07.1989, leg. B. Wiśniowski
225. *Nitela* *SPINOLAE* LATREILLE, 1809 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
226. *Nysson* *niger* CHEVRIER, 1868 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
227. *Nysson* *spinus* (J.FÖRSTER, 1771) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
228. *Nysson* *tridens* GERSTAECKER, 1867 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
229. *Nysson* *trimaculatus* (ROSSI, 1790) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
230. *Oxybelus* *bipunctatus* OLIVIER, 1811 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
231. *Oxybelus* *trispinosus* (FABRICIUS, 1787) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
232. *Oxybelus* *uniglumis* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
233. *Passaloecus* *borealis* DAHLBOM, 1845 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
234. *Passaloecus* *corniger* SHUCKARD, 1837 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
235. *Passaloecus* *eremita* KOHL, 1893 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
236. *Passaloecus* *gracilis* (CURTIS, 1834) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2007; Dylewska, Wiśniowski 2003
237. *Passaloecus* *insignis* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
238. *Passaloecus* *monilicornis* DAHLBOM, 1842 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
239. *Passaloecus* *singularis* DAHLBOM, 1844 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
240. *Passaloecus* *vandeli* RIBAUT, 1952 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
241. *Pemphredon* *clypealis* THOMSON, 1874 – Wiśniowski 2003
242. *Pemphredon* *fabricii* MÜLLER, 1911 – nowy dla OPN, Dolina Sąspowska, 3.06.1996, leg. B. Wiśniowski
243. *Pemphredon* *flavistigma* THOMSON, 1874 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
244. *Pemphredon* *inornata* SAY, 1824 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
245. *Pemphredon* *lethifer* (SHUCKARD, 1837) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003

246. *Pemphredon lugens* DAHLBOM, 1842 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
247. *Pemphredon lugubris* (FABRICIUS, 1793) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
248. *Pemphredon montana* DAHLBOM, 1845 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
249. *Pemphredon morio* VANDER LINDEN, 1829 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
250. *Pemphredon mortifera* VALKEILA, 1972 – Wiśniowski 2003, 2005a, 2008
251. *Pemphredon rugifer* DAHLBOM, 1844 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
252. *Pemphredon wesmaeli* (A. MORAWITZ, 1864) – Wiśniowski 2003
253. *Polemistus abnormis* (KOHL, 1888) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
254. *Psen ater* (OLIVIER, 1792) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
255. *Psenulus concolor* (DAHLBOM, 1843) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
256. *Psenulus fuscipennis* (DAHLBOM, 1843) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
257. *Psenulus laevigatus* (SCHENCK, 1857) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
258. *Psenulus pallipes* (PANZER, 1798) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
259. *Psenulus SCHENCKI* (TOURNIER, 1889) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
260. *Rhopalum austriacum* (KOHL, 1899) – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
261. *Rhopalum clavipes* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
262. *Rhopalum coarctatum* (SCOPOLI, 1763) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
263. *Spilomena beata* BLÜTHGEN, 1953 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b; Dylewska, Wiśniowski 2003
264. *Spilomena curruca* (DAHLBOM, 1843) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b; Dylewska, Wiśniowski 2003
265. *Spilomena enslini* BLÜTHGEN, 1953 – Wiśniowski 1993, 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
266. *Spilomena mocsaryi* KOHL, 1898 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
267. *Spilomena punctatissima* BLÜTHGEN, 1953 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
268. *Spilomena troglodytes* (VANDER LINDEN, 1829) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
269. *Stigmus pendulus* PANZER, 1804 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
270. *Stigmus solskyi* A. MORAWITZ, 1864 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
271. *Tachysphex nitidus* (SPINOLA, 1805) – nowy dla OPN, Młynnik, 10.06.1996, leg. B. Wiśniowski
272. *Tachysphex pompiliiformis* (PANZER, 1804) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
273. *Tachysphex unicolor* (PANZER, 1809) – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
274. *Trypoxylon attenuatum* F. SMITH, 1851 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
275. *Trypoxylon clavicerum* LEPELETIER et SERVILLE, 1828 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003

276. *Trypoxylon deceptorium* ANTROPOV, 1991 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
277. *Trypoxylon figulus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
278. *Trypoxylon kolazyi* KOHL, 1893 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2005b, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003
279. *Trypoxylon medium* DE BEAUMONT, 1945 – Wiśniowski 2002, 2005a; Dylewska, Wiśniowski 2003
280. *Trypoxylon minus* DE BEAUMONT, 1945 – Wiśniowski 2002, 2005a, 2008; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Colletidae

281. *Colletes daviesanus* SMITH, 1846 – Wiśniowski 2007
282. *Colletes similis* SCHENCK, 1856 – Dylewska 1988; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
283. *Hylaeus annularis* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
284. *Hylaeus brevicornis* NYLANDER, 1852 – Dylewska, Wiśniowski 2003
285. *Hylaeus cardioscapus* COCKERELL, 1924 – Celary, Wiśniowski 2003a; Wiśniowski 2008
286. *Hylaeus communis* NYLANDER, 1852 – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
287. *Hylaeus confusus* NYLANDER, 1852 – Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
288. *Hylaeus cornutus* CURTIS, 1831 – Celary, Wiśniowski 2003a; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
289. *Hylaeus difformis* (EVERSMANN, 1852) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
290. *Hylaeus gibbus* SAUNDERS, 1850 – Wiśniowski 2007
291. *Hylaeus gracilicornis* (F. MORAWITZ, 1867) – Wiśniowski 2007, 2008
292. *Hylaeus grecleri* FÖRSTER, 1871 – Wiśniowski 2007, 2008; Partyka i in. 2015
293. *Hylaeus hyalinatus* SMITH, 1842 – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
294. *Hylaeus nigrinus* (FABRICIUS, 1798) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
295. *Hylaeus paulus* BRIDWELL, 1919 – Celary, Wiśniowski 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
296. *Hylaeus punctulatissimus* SMITH, 1842 – Wiśniowski 2007, 2008
297. *Hylaeus signatus* (PANZER, 1798) – Wiśniowski 2007, 2008
298. *Hylaeus sinuatus* (SCHENCK, 1853) – Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
299. *Hylaeus styriacus* FÖRSTER, 1871 – Celary, Wiśniowski 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003

Familia: Andrenidae

300. *Andrena agilissima* (SCOPOLI, 1770) – Dylewska, Zabłocki 1972; Dylewska 1983, 1987, 1988, 1990a, 1990b; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
301. *Andrena alfkenella* PERKINS, 1915 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
302. *Andrena apicata* SMITH, 1847 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
303. *Andrena assimilis* RADOSZKOWSKI, 1876 – Noskiewicz 1952; Dylewska 1983, 1987, 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
304. *Andrena barbilabris* (KIRBY, 1802) – Wiśniowski 2007

305. *Andrena bicolor* FABRICIUS, 1775 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
306. *Andrena bimaculata* (KIRBY, 1802) – Dylewska, Zabłocki 1972; Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
307. *Andrena carantonica* PEREZ, 1902 [= *jakobi* PERK.; = *jacobi* PERKINS, 1921] – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
308. *Andrena chrysoceles* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
309. *Andrena cineraria* (LINNAEUS, 1758) [= *Andrena barbareae* PANZ.] – [Stronczyński i in.] 1857; Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
310. *Andrena clarkella* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
311. *Andrena coitana* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
312. *Andrena combinata* (CHRIST, 1791) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
313. *Andrena congruens* SMIEDEKNECHT, 1883 – Dylewska 1987, 1988, 1991; Celary, Wiśniowski 2003a; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
314. *Andrena curvungula* THOMSON, 1879 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
315. *Andrena decipiens* SCHENCK, 1861 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
316. *Andrena denticulata* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1987, 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
317. *Andrena dorsata* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
318. *Andrena falsifica* PERKINS, 1915 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
319. *Andrena flavipes* PANZER, 1794 – Dylewska 1983, 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
320. *Andrena fucata* SMITH, 1847 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
321. *Andrena fulva* (MÜLLER, 1766) – Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
322. *Andrena fulvago* (CHRIST, 1971) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
323. *Andrena fulvida* SCHENCK, 1853 – Wiśniowski 2007, 2008
324. *Andrena fuscipes* (KIRBY, 1802) – Dylewska, Wiśniowski 2003
325. *Andrena gelriae* VANDER VECHT, 1927 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
326. *Andrena gravida* IMHOFF, 1832 – Dylewska 1983, 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
327. *Andrena haemorrhoea* (FABRICIUS, 1781) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
328. *Andrena hattorfiana* (FABRICIUS, 1775) – Dylewska 1983, 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
329. *Andrena helvola* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
330. *Andrena humilis* IMHOFF, 1832 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
331. *Andrena labiata* FABRICIUS, 1781 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
332. *Andrena lathyri* ALFKEN, 1899 – Dylewska 1987, 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008

333. *Andrena limata* SMITH, 1853 – Celary, Wiśniowski 2003a; Wiśniowski 2008
334. *Andrena marginata* FABRICIUS, 1776 – Dylewska 1987, 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
335. *Andrena minutula* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
336. *Andrena minutuloides* PERKINS, 1914 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
337. *Andrena mitis* SCHMIEDEKNECHT, 1883 – Wiśniowski 2007, 2008
338. *Andrena nigroaenea* (KIRBY, 1802) – Wiśniowski 2007
339. *Andrena nitida* (MÜLLER, 1776) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
340. *Andrena nitidiuscula* SCHENCK, 1853 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
341. *Andrena ovatula* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
342. *Andrena pandellei* PEREZ, 1895 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
343. *Andrena paucisquama* NOSKIEWICZ, 1924 – Dylewska 1983, 1990a, 1990b
344. *Andrena pilipes* FABRICIUS, 1781 [= *Andrena carbonaria* FABR.] – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
345. *Andrena polita* SMITH, 1847 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
346. *Andrena pontica* WARNCKE, 1972 – Celary, Wiśniowski 2003a; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
347. *Andrena potentillae* PANZER, 1809 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
348. *Andrena praecox* (SCOPOLI, 1763) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
349. *Andrena proxima* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
350. *Andrena pusilla* PEREZ, 1903 – Wiśniowski 2007, 2008
351. *Andrena rosae* PANZER, 1801 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
352. *Andrena schencki* MORAWITZ, 1866 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Partyka i in. 2015
353. *Andrena semilaevis* PERKINS, 1915 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
354. *Andrena similis* SMITH, 1840 – Wiśniowski 2007, 2008
355. *Andrena subopaca* NYLANDER, 1848 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
356. *Andrena tibialis* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
357. *Andrena varians* (ROSSI, 1792) [= *Andrena lapponica* ZETT. – błędne oznaczenie, Noskiewicz 1952] – Dylewska 1987, 1988, 1990a, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
358. *Andrena ventralis* IMHOFF, 1832 – Dylewska 1988, 1990b, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
359. *Andrena viridescens* VIERECK, 1916 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
360. *Andrena wilkella* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
361. *Panurgus banksianus* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008

Familia: Halictidae

362. *Dufourea dentiventris* (NYLANDER, 1848) – Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003; Wiśniowski 2008

363. *Dufourea inermis* (NYLANDER, 1848) – Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003; Wiśniowski 2008
364. *Halictus (Seladonia) confusus* (SMITH, 1853) – Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003
365. *Halictus (Seladonia) leucaheneus* EBMER, 1972 – Wiśniowski 2007, 2008
366. *Halictus (Seladonia) tumulorum* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
367. *Halictus maculatus* SMITH, 1848 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
368. *Halictus quadricinctus* (FABRICIUS, 1775) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
369. *Halictus rubicundus* (CHRIST, 1791) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
370. *Halictus simplex* BLÜTHGEN, 1923 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
371. *Lasioglossum (Evylaeus) albipes* (FABRICIUS, 1781) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
372. *Lasioglossum (Evylaeus) bavaricum* (BLÜTHGEN, 1930) [= *Lasioglossum podolicum* Nosk. – błędna interpretacja gatunku, Dylewska 1991] – Dylewska 1988, 1990a, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
373. *Lasioglossum (Evylaeus) calceatum* (SCOPOLI, 1763) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
374. *Lasioglossum (Evylaeus) fratellum* (PEREZ, 1903) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
375. *Lasioglossum (Evylaeus) fulvicorne* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
376. *Lasioglossum (Evylaeus) laeve* (KIRBY, 1802) – Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003
377. *Lasioglossum (Evylaeus) laticeps* (SCHENCK, 1868) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
378. *Lasioglossum (Evylaeus) leucopus* (KIRBY, 1802) – nowy dla OPN, Miotęłka, 28.05.2000, leg. B. Wiśniowski
379. *Lasioglossum (Evylaeus) minutissimum* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
380. *Lasioglossum (Evylaeus) minutulum* (SCHENCK, 1853) – Dylewska 1988, 1991; Celary, Wiśniowski 2003a; Wiśniowski 2008
381. *Lasioglossum (Evylaeus) morio* (FABRICIUS, 1793) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
382. *Lasioglossum (Evylaeus) nitidiusculum* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
383. *Lasioglossum (Evylaeus) nitidulum* (FABRICIUS, 1804) [= *Lasioglossum nitidum aeneidorsum* Alf., – błędna pisownia, Dylewska 1991] – Dylewska 1988; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
384. *Lasioglossum (Evylaeus) parvulum* (SCHENCK, 1853) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
385. *Lasioglossum (Evylaeus) pauxillum* (SCHENCK, 1853) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
386. *Lasioglossum (Evylaeus) punctatissimum* (SCHENCK, 1853) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003

387. *Lasioglossum (Evyllaesus) rufitarse* (ZETTERSTEDT, 1838) – Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
388. *Lasioglossum (Evyllaesus) sabulosum* (WARNCKE, 1986) – Celary, Wiśniowski 2003b
389. *Lasioglossum (Evyllaesus) villosulum* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
390. *Lasioglossum laevigatum* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
391. *Lasioglossum lativentre* (SCHENCK, 1853) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
392. *Lasioglossum leucozonium* (SCHRANK, 1781) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
393. *Lasioglossum majus* (NYLANDER, 1852) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
394. *Lasioglossum quadrinotatum* (SCHENCK, 1861) – Dylewska 1988
395. *Lasioglossum quadrinotatum* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
396. *Lasioglossum sexnotatum* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
397. *Lasioglossum sexstrigatum* (SCHENCK, 1870) – Wiśniowski 2007
398. *Lasioglossum subfasciatum* (IMHOFF, 1832) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
399. *Lasioglossum zonulum* (SMITH, 1848) – Dylewska 1988, 1991; Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
400. *Rhophites quinquespinosus* SPINOLA, 1808 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
401. *Sphecodes albilabris* (FABRICIUS, 1793) – nowy dla OPN, Grodzisko, 23.04.2004, leg. B. Wiśniowski
402. *Sphecodes crassus* THOMSON, 1870 – Dylewska, Wiśniowski 2003
403. *Sphecodes ephippius* (LINNAEUS, 1767) [= *Sphecodes divinus* (KIRBY)] – Dylewska 1988, 1991; Celary 1991, 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
404. *Sphecodes ferruginatus* HAGENS, 1882 – Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
405. *Sphecodes geofrellus* (KIRBY, 1802) – nowy dla OPN, Grodzisko, 8.08.2002, leg. B. Wiśniowski
406. *Sphecodes gibbus* (LINNAEUS, 1758) – nowy dla OPN, Skały Węzie, 22.08.2005, leg. B. Wiśniowski
407. *Sphecodes hyalinatus* HAGENS, 1882 – Dylewska 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
408. *Sphecodes miniatus* HAGENS, 1882 – Dylewska 1988, 1991; Celary 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
409. *Sphecodes monilicornis* (KIRBY, 1802) – Celary 2000; Dylewska, Wiśniowski 2003
410. *Sphecodes pellucidus* SMITH, 1845 – Dylewska 1988, 1991; Celary 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
411. *Sphecodes puncticeps* THOMSON, 1870 – Wiśniowski 2007
412. *Sphecodes scabricollis* WESMAEL, 1835 – nowy dla OPN, Stupianka, 29.08.2005, leg. B. Wiśniowski
- Familia: Melittidae
413. *Macropis europaea* WARNCKE, 1973 [= *Macropis labiata* (FABRICIUS, 1804)] – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Celary 2004, 2005; Wiśniowski 2008
414. *Macropis fulvipes* (FABRICIUS, 1804) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Celary 2004, 2005
415. *Melitta haemorrhoidalis* (FABRICIUS, 1775) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Celary 2005
416. *Melitta leporina* (PANZER, 1799) – nowy dla OPN, Grodzisko, 16.07.2007, leg. B. Wiśniowski

417. *Melitta tricincta* KIRBY, 1802 – Celary 2005; Wiśniowski 2008

Familia: Megachilidae

418. *Anthidiellum strigatum* (PANZER, 1805) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008

419. *Anthidium manicatum* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska, Wiśniowski 2003

420. *Anthidium punctatum* LATREILLE, 1809 – Dylewska, Wiśniowski 2003

421. *Chalicodoma ericetorum* LEPELETIER, 1841 [= *Megachile ericetorum* Lep.] – Dylewska 1983, 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008

422. *Chelostoma campanularum* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008

423. *Chelostoma florissomne* (LINNAEUS, 1758) [= *Chelostoma maxillosum* (L.)] – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008

424. *Chelostoma rapunculi* LEPELETIER, 1841 [= *Chelostoma nigricorne* NYL.] – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003

425. *Coelioxys alata* FÖRSTER, 1853 – nowy dla OPN, Ojców, 12.09.2014, leg. B. Wiśniowski (ryc. 3)

426. *Coelioxys aurolimbata* FÖRSTER, 1853 – Wiśniowski 2007

427. *Coelioxys elongata* LEPELETIER, 1841 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003

428. *Coelioxys inermis* (KIRBY, 1802) – Wiśniowski 2007

429. *Coelioxys quadridentata* LINNAEUS, 1761 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003

430. *Coelioxys rufescens* LEPELETIER, 1825 – Celary 1989; Dylewska, Wiśniowski 2003

Ryc. 3. Pszczoła *Coelioxys alata* FÖRSTER, 1853, Ojców. Foto B. Wiśniowski

Fig. 3. Wild bee *Coelioxys alata* FÖRSTER, 1853, Ojców. Photo by B. Wiśniowski

431. *Heriades truncorum* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
432. *Hoplitis adunca* (PANZER, 1798) – Dylewska 1983, 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
433. *Hoplitis claviventris* (THOMSON, 1872) – Celary, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
434. *Hoplitis leucomelana* (KIRBY, 1802) – Wiśniowski 2007
435. *Hoplitis mitis* (NYLANDER, 1852) – Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
436. *Hoplitis spinulosa* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1983, 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
437. *Megachile alpicola* ALFKEN, 1924 – Wiśniowski 2007
438. *Megachile centuncularis* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska, Wiśniowski 2003
439. *Megachile circumcincta* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
440. *Megachile genalis* MORAWITZ, 1880 – Celary, Wiśniowski 2002; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
441. *Megachile lagopoda* (LINNAEUS, 1761) – Dylewska, Wiśniowski 2003
442. *Megachile lapponica* THOMSON, 1872 – Wiśniowski 2007
443. *Megachile ligniseca* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
444. *Megachile willughbiella* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
445. *Osmia aurulenta* (PANZER, 1799) [= *Osmia aurilenta* (PANZ.)] – Dylewska 1983, 1988, 1990a, 1990b, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
446. *Osmia bicornis* (LINNAEUS, 1758) [= *Osmia rufa* LINNAEUS, 1758] – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
447. *Osmia cerinthidis* MORAWITZ, 1876 – Dylewska 1983, 1988, 1990a; Dylewska, Zabłocki 1972; Dylewska 1990; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
448. *Osmia coerulescens* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
449. *Osmia fulviventris* (PANZER, 1798) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
450. *Osmia laeiana* (KIRBY, 1802) – Wiśniowski 2007
451. *Osmia mustelina* GERSTAECKER, 1841 [= *Osmia emarginata* LEP.] – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
452. *Osmia nigriventris* (ZETTERSTEDT, 1838) – Dylewska 1988, 1990a; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008 – wątpliwy!
453. *Osmia parietina* CURTIS, 1828 – Dylewska 1988, 1990a; Dylewska, Wiśniowski 2003
454. *Osmia uncinata* GERSTAECKER, 1841 – Wiśniowski 2007
455. *Proanthidium oblongatum* (LATREILLE, 1809) [= *Anthidium oblongatum* ILLIGER, 1806] Wiśniowski 2007, 2008
456. *Stelis breviscula* (NYLANDER, 1848) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
457. *Stelis minuta* LEPELETIER, 1825 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
458. *Stelis phaeoptera* (KIRBY, 1802) – Wiśniowski 2007
459. *Stelis punctulatissima* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
460. *Trachusa byssina* (PANZER, 1798) – Wiśniowski 2007; Partyka i in. 2015

Familia: Apidae

461. *Anthophora furcata* (PANZER, 1798) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003

462. *Anthophora plumipes* (PALLAS, 1772) [= *Anthophora acervorum* (L.)] – Dylewska 1988, 1990b, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
463. *Anthophora quadrimaculata* (PANZER, 1806) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
464. *Apis mellifera* LINNAEUS, 1758 – Dylewska, Wiśniowski 2003; Klasa i in. 2010
465. *Bombus cryptarum* (FABRICIUS, 1776) – Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
466. *Bombus hortorum* (LINNAEUS, 1761) – Dylewska 1991, 1997; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Partyka i in. 2015
467. *Bombus humilis* ILLIGER, 1806 – Dylewska 1991, 1997; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
468. *Bombus hypnorum* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1991, 1997; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Partyka i in. 2015
469. *Bombus jonellus* (KIRBY, 1802) – Dylewska, Zabłocki 1972; Dylewska 1983, 1990a, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
470. *Bombus lapidarius* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1991, 1997; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
471. *Bombus lucorum* (LINNAEUS, 1761) – Dylewska 1991, 1997; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
472. *Bombus magnus* VOGT, 1911 – Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
473. *Bombus muscorum* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska, Wiśniowski 2003; Partyka i in. 2015
474. *Bombus pascuorum* (SCOPOLI, 1763) – Dylewska 1991, 1997; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
475. *Bombus pratorum* (LINNAEUS, 1761) – Dylewska 1991; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
476. *Bombus ruderarius* (MÜLLER, 1776) – Dylewska 1990b, 1991; Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Partyka i in. 2015
477. *Bombus ruderatus* (FABRICIUS, 1775) – Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
478. *Bombus soroeensis* (FABRICIUS, 1776) – Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Klasa i in. 2010; Partyka i in. 2015
479. *Bombus subterraneus* (LINNAEUS, 1758) – Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
480. *Bombus sylvorum* (LINNAEUS, 1761) – Dylewska 1990b, 1991; Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003
481. *Bombus terrestris* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1991; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Klasa i in. 2010; Partyka i in. 2015
482. *Bombus veteranus* (FABRICIUS, 1793) – Dylewska 1990b, 1991; Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Partyka i in. 2015
483. *Ceratina cyanea* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
484. *Epeoloides coecutiens* (FABRICIUS, 1775) – Celary, Wiśniowski 2001; Wiśniowski 2008
485. *Epeolus variegatus* (LINNAEUS, 1758) – Wiśniowski 2007
486. *Eucera longicornis* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003

487. *Melecta albifrons* (FÖRSTER, 1771) [= *Melecta punctata* (Fabr.)] – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
488. *Nomada armata* HERRICH-SCHAEFFER, 1836 – Wiśniowski 2007, 2008
489. *Nomada bifasciata* OLIVIER, 1811 – Celary, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
490. *Nomada bispinosa* MOCSARY, 1883 – Celary 1995; Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003; Wiśniowski 2008
491. *Nomada castellana* DUSMET, 1913 – Celary 1995; Celary, Wiśniowski 2001; Dylewska, Wiśniowski 2001b, 2003; Wiśniowski 2008
492. *Nomada conjugens* HERRICH-SCHAEFFER, 1839 – Celary, Wiśniowski 2001, 2011; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
493. *Nomada emarginata* MORAWITZ, 1877 – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
494. *Nomada fabriciana* (LINNAEUS, 1767) – Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003
495. *Nomada facilis* SCHWARZ, 1967 – Celary, Wiśniowski 2007; Wiśniowski 2008
496. *Nomada ferruginata* (LINNAEUS, 1767) – Wiśniowski 2007
497. *Nomada flava* PANZER, 1798 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
498. *Nomada flavoguttata* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
499. *Nomada flavopicta* (KIRBY, 1802) – Dylewska, Wiśniowski 2003
500. *Nomada fucata* PANZER, 1798 – Wiśniowski 2007
501. *Nomada fulvicornis* FABRICIUS, 1793 [= *Nomada lineola* Panz.] – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
502. *Nomada fuscicornis* NYLANDER, 1848 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
503. *Nomada goodeniana* (KIRBY, 1802) – Wiśniowski 2007
504. *Nomada guttulata* SCHENCK, 1861 – Wiśniowski 2007; Celary, Wiśniowski 2011
505. *Nomada integra* BRULLÉ, 1832 – Dylewska 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
506. *Nomada leucophthalma* (KIRBY, 1802) – Dylewska, Wiśniowski 2003
507. *Nomada marshamella* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
508. *Nomada moeschleri* ALFKEN, 1913 – Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
509. *Nomada ochrostoma* ZETTERSTEDT, 1838 [= *Nomada alboguttata* H.-SCH. – błędne oznaczenia, Dylewska 1988, 1991] – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
510. *Nomada PANZERI* LEPELETIER, 1841 – Dylewska, Wiśniowski 2003
511. *Nomada roberjeotiana* PANZER, 1799 – Dylewska 1988, 1991; Celary 1995; Dylewska, Wiśniowski 2003
512. *Nomada ruficornis* (LINNAEUS, 1758) – Dylewska, Wiśniowski 2003
513. *Nomada rufipes* FABRICIUS, 1793 – Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008
514. *Nomada sexfasciata* PANZER, 1799 – Dylewska 1988, 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
515. *Nomada sheppardana* (KIRBY, 1802) – Celary, Wiśniowski 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
516. *Nomada succincta* PANZER, 1798 – Dylewska 1991; Dylewska, Wiśniowski 2003
517. *Psithyrus barbutellus* (KIRBY, 1802) – Dylewska 1991; Dylewska i in. 1998; Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Partyka i in. 2015

518. *Psithyrus bohemicus* (SEIDL, 1834) – Dylewska 1991, 1997; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
519. *Psithyrus campestris* (PANZER, 1801) – Dylewska 1991, 1997; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
520. *Psithyrus rupestris* (FABRICIUS, 1793) – Dylewska 1991; Dylewska i in. 1998; Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2008; Partyka i in. 2015
521. *Psithyrus sylvestris* LEPELETIER, 1832 – Dylewska 1991; Dylewska i in. 1998; Dylewska, Wiśniowski 2001a, 2003; Kosior i in. 2001; Partyka i in. 2015
522. *Psithyrus vestalis* (FOURCROY, 1785) – Dylewska 1991; Kosior i in. 2001; Dylewska, Wiśniowski 2003; Partyka i in. 2015
523. *Thyreus orbatus* (LEPELETIER, 1841) – Celary 1990; Dylewska, Wiśniowski 2003
524. *Xylocopa valga* GERSTAECKER, 1872 – Banaszak, Sołtyk 2005; Wiśniowski 2008

Żądłowki (Aculeata) stanowią grupę nadrodzin w podrzędzie stylikówek (Apocrita) i są drugą pod względem liczby gatunków grupą błonkówek w światowej faunie, w której opisano dotąd około 45 tysięcy gatunków. W stadium larwalnym żądłówek spotykamy zarówno parazytoidy, pasożyty gniazdowe, jak i formy roślinożerne. W Polsce odnotowano występowanie około 1,1 tysiąca gatunków, z czego około 45% stanowią pszczoły. Żądłowki są najlepiej zbadaną grupą błonkówek w Ojcowskim Parku Narodowym, głównie dzięki badaniom Dylewskiej i Wiśniowskiego (np. Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2002, 2007, 2008, 2009, 2015). Łącznie w OPN stwierdzono dotąd 524 gatunków żądłówek, co stanowi niemal połowę taksonów znanych z Polski.

PIŚMIENNICTWO

- Banaszak J., Sołtyk D. 2005. *Rzadki gatunek pszczoły samotnicy Xylocopa valga GERSTAECKER, 1872 w Ojcowskim Parku Narodowym (Hymenoptera: Apoidea)*. „Przegląd Zoologiczny”, **49**(3-4): 141–143.
- Beiger M. 1960. *Owady minujące Ojcowskiego Parku Narodowego*. „Prace Komisji Biologicznej PTPN”, **23**: 11–55.
- Beiger M. 1982. *Owady minujące Polski. Część I. Błonkówki (Hymenoptera)*. Wyd. Naukowe UAM w Poznaniu, Ser. zool. nr 11, 98 ss.
- Blank S. M., Groll E. K., Liston A. D., Prous M., Taeger A. 2012. ECatSym – Electronic World Catalog of Symphyta (Insecta, Hymenoptera). 4.0 beta, data version 39. Digital Entomological Information, Müncheberg. Release date: 2012.12.18. URL: <http://sdei.senckenberg.de/ecatsym/>
- Bogdanowicz W., Chudzicka E., Pilipiuk I., Skibińska E. (red.) 2004. *Fauna Polski. Charakterystyka i wykaz gatunków*. Wyd. MiZ PAN, Warszawa, 1, 509 ss.
- Borowiec M., Wiśniowski B., Żyła W. 2012. *Xenos vesparum Rossius, 1793 (Strepsiptera: Xenidae) – first records in Poland with a review of the species' biology*. „Acta Musei Moraviae, Scientiae Biologicae” (Brno), **97**(2): 7–12.
- Capecki Z. 1982. *Badania nad szkodnikami wtórnymi jodły, ich zwalczaniem*. „Prace IBL”, nr 583, 94 ss.
- Celary W. 1991. *Review of the cuckoo bees of the genus Sphecodes LATREILLE (Hymenoptera, Apoidea, Halictidae) in Poland*. „Polskie Pismo Entomologiczne”, **61**: 1–20.
- Celary W. 1995. *Nomadini (Hymenoptera, Apoidea, Anthophoridae) of Poland*. Monografie Fauny Polski, ISEZ PAN Kraków, t. **20**, 281 ss.

- Celary W. 2000. *Wild bees (Hymenoptera: Apoidea) of Kraków-Częstochowa Upland. Part I. Colletidae, Halictidae.* „Acta Zoologica Cracoviensia”, **43**(3–4): 261–279.
- Celary W. 2004. *A comparative study on the biology of Macropis fulvipes (FABRICIUS, 1804) and Macropis europaea WARNCKE, 1973 (Hymenoptera: Apoidea: Melittidae).* „Folia Biologica” (Kraków), **52**: 81–85.
- Celary W. 2005. *Melittidae (Hymenoptera: Apoidea: Anthophila) of Poland – their biodiversity and biology.* Wyd. ISEZ PAN, Kraków, 177 ss.
- Celary W., Wiśniowski B. 2001. *Contribution to bee fauna (Hymenoptera: Apoidea) of Poland.* „Acta Zoologica Cracoviensia”, **44**(4): 413–418.
- Celary W., Wiśniowski B. 2002. *Megachile genalis MORAWITZ, 1880 – a wild bee species (Hymenoptera: Apoidea: Megachilidae) new for the Polish fauna.* „Polskie Pismo Entomologiczne”, **71**(2): 145–149.
- Celary W., Wiśniowski B. 2003a. *Contribution to the bee fauna (Hymenoptera: Apoidea) of Poland. II.* „Acta Zoologica Cracoviensia”, **46**(4): 359–364.
- Celary W., Wiśniowski B. 2003b. *Evylaeus sabulosus (Warncke, 1986) (Hymenoptera: Apoidea: Halictidae) – a wild bee species new for the Polish fauna.* „Polskie Pismo Entomologiczne”, **72**: 323–329.
- Celary W., Wiśniowski B. 2007. *Contribution to the bee fauna (Hymenoptera: Apoidea) of Poland. III.* „Journal of Apicultural Science”, **51**(1): 65–71.
- Celary W., Wiśniowski B. 2011. *Contribution to bee fauna (Hymenoptera: Apoidea: Anthophila) of Poland. IV.* „Journal of Apicultural Science”, **55**(2): 141–148.
- Czechowska W. 2001. *Rzadkie gatunki mrówek w Ojcowskim Parku Narodowym, [w:] Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne – referaty, postery, sesje terenowe*, red. J. Partyka, Ojców, 10–11 maja 2001, Wyd. OPN, s. 246–250.
- Czechowska W., Czechowski W. 2001. *Leptothorax sordidulus MÜLL. (Hymenoptera, Formicidae) – nowy dla Polski gatunek mrówki – w Ojcowskim Parku Narodowym.* „Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody”, **20**(1): 93–94.
- Czechowski W., Czechowska W. 2002. *Myrmica microrubra SEIFERT (Hymenoptera, Formicidae) po raz drugi wykazana z Polski.* „Przegląd zoologiczny”, **46**(1–2): 75–77.
- Czechowski W., Czechowska W., Radchenko A. 1998. *Nowe dane o rozmieszczeniu w Polsce rzadkich gatunków mrówek z rodzaju Leptothorax MAYR (Hymenoptera, Formicidae).* „Fragmenta Faunistica”, **41**: 247–250.
- Czechowski W., Woyciechowski M., Czechowska W. 1999. *Myrmica microrubra SEIFERT, 1993 (Hymenoptera, Formicidae) – an inquiline ant species new to Poland.* „Fragmenta Faunistica”, **42**(12): 123–126.
- Demel K. 1918. *Fauna jaskiń ojcowskich.* „Sprawozdania z posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Wydz. mat.-przyr.”, **11**: 623–659.
- Dlussky G. M., Pisarski B. 1971. *Rewizja polskich gatunków mrówek (Hymenoptera: Formicidae) z rodzaju Formica L.* „Fragmenta Faunistica”, **16**: 145–224.
- Dylewska M. 1983. *Apoidea des Ojców National Parks (Hymenoptera).* „Verhandlungen SIEEC X”, Budapest: 275–277.
- Dylewska M. 1987. *Rodzaj Andrena FABRICIUS (Andrenidae, Apoidea) w Polsce.* „Polskie Pismo Entomologiczne”, **57**: 495–518.
- Dylewska M. 1988. *Apoidea of the Ojców National Park. Part I. Colletidae, Halictidae, Andrenidae, Melittidae, Megachilidae, Anthophoridae.* „Acta Biologica Cracoviensia”, **30**: 19–72.
- Dylewska M. 1990a. *Pszczołowate (Apoidea) Ojcowskiego Parku Narodowego.* „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **1**: 101–104.

Dylewska M. 1990b. *Badania nad zmianami fauny pszczół Apoidea w Ojcowskim Parku Narodowym po roku 1976*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **2**: 107–110.

Dylewska M. 1991. *Zmiany w składzie gatunkowym, liczebności Apoidea w Ojcowskim Parku Narodowym w latach od 1975 do 1985*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **3**: 229–241.

Dylewska M. 1997. *Trzmielce, trzmielce parków narodowych Świętokrzyskiego, Ojcowskiego*. Wyd. OPN, Ojców.

Dylewska M. 2001. *Zmiany w faunie pszczół (Apoidea) w Ojcowskim Parku Narodowym*, [w:] *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne – referaty, postery, sesje terenowe*, red. J. Partyka, Ojców, 10–11 maja 2001, Wyd. OPN, s. 255–256.

Dylewska M., Gąsienica-Chmiel M., Kosior A., Sumera B., Szafranec S., Werstak K., Wiśniowski B. 1998. *Skład gatunkowy, liczebność trzmieli, trzmielców (Bombinae, Apoidea, Hymenoptera) na łąkach w wybranych parkach narodowych oraz kwiecistość łąk w tych parkach w 1998 roku*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **11/12**: 279–292.

Dylewska M., Wiśniowski B. 1998. *Osy społeczne (Hymenoptera: Aculeata: Vespinae) południowo-wschodniej Polski. Część II. Rozsiedlenie wysokościowe*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **11/12**: 271–278.

Dylewska M., Wiśniowski B. 2001a. *Pomór trzmieli Bombus LATR., trzmielców Psithyrus LEP.* „Chrońmy Przyrodę Ojczystą”, **57**(3): 121–126.

Dylewska M., Wiśniowski B. 2001b. *Żądłowki (Hymenoptera, Aculeata) Ojcowskiego Parku Narodowego*, [w:] *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne – referaty, postery, sesje terenowe*, red. J. Partyka, Ojców, 10–11 maja 2001, Wyd. OPN, s. 257–258.

Dylewska M., Wiśniowski B. 2003. *Żądłowki (Hymenoptera, Aculeata) Ojcowskiego Parku Narodowego*. Wyd. OPN, Ojców, 306 ss.

Dylewska M., Zabłocki A. 1972. *Nowe, mało znane gatunki pszczół (Apoidea) z obszaru Polski*. „Acta Zoologica Cracoviensia”, **17**: 405–414.

Eck R., Dylewska M. 1998. *Osy społeczne (Hymenoptera: Aculeata: Vespinae) południowo-wschodniej Polski. Część I. Wykaz gatunków*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **11/12**: 261–269.

Engel, M. S. 2005. *Family-group names for bees (Hymenoptera: Apoidea)*. „American Museum Novitates”, **3476**: 1–33.

Fauna Europaea Web Service (2004) Fauna Europaea version 1.1, Available online at <http://www.faunaeur.org>

Gauld I., Bolton B. 1996. *The Hymenoptera*. Oxford University Press, New York, 332 ss.

Griffiths G. C. D. 1966. *The Alyssinae (Hym. Braconidae) parasites of the Agromyzidae (Diptera) II. The parasites of Agromyza FALLEN*. „Beitrag zur Entomologie”, **16**: 551–605.

Grimaldi D., Engel M. S. 2005. *Evolution of the insects*. Cambridge University Press, New York, 755 ss.

Huflejt T. 1997. *Symphyta – rośliniarki*, [w:] *Wykaz zwierząt Polski*. 5, red. J. Razowski, Wyd. ISEZ PAN, Kraków, s. 7–42.

Huflejt T., Wiśniowski B. 2012. *Materiały do znajomości krajowej fauny błonkówek z rodziny pokosowatych (Hymenoptera, Aulacidae)*. „Nowy Pamiętnik Fizjograficzny”, **7**(1–2): 25–34.

Każmierczak T. 1981. *Polskie żgłębce – Rhyssini (Hymenoptera, Ichneumonidae)*. „Monografie Fauny Polski”, PWN, **12**, 111 ss.

Każmierczak T. 1989. *Dendrofilna fauna gąsienicznikowatych (Hymenoptera, Ichneumonidae), jej rola w głównych zbiorowiskach leśnych Ojcowskiego Parku Narodowego*. „Zeszyty Naukowe AR w Krakowie”, **232**: 91–104.

Każmierczak T. 1990. *Gąsienicznikowate (Hymenoptera, Ichneumonidae) Ojcowskiego Parku Narodowego*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **1**: 105–111.

Każmierczak T. 1991. *Gąsienicznikowate (Hymenoptera, Ichneumonidae) w głównych zbiorowiskach roślinnych Ojcowskiego Parku Narodowego*. „Ochrona Przyrody”, **48**: 239–266.

Każmierczak T. 2001. *Gąsienicznikowate (Hymenoptera, Ichneumonidae) Ojcowskiego Parku Narodowego w latach 1988–2000*, [w:] *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne – referaty, postery, sesje terenowe*, red. J. Partyka, Ojców, 10–11 maja 2001, Wyd. OPN, s. 269–270.

Klasa A., Subel A., Kubisz D. 2010. *Wstępne badania śmiertelności zwierząt na drogach w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **20**: 237–252.

Kosior A., Michalik S., Fijał J. 2001. *Trzmielowate (Bombini, Apidae) Ojcowskiego Parku Narodowego, jego otuliny*, [w:] *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne – referaty, postery, sesje terenowe*, red. J. Partyka, Ojców, 10–11 maja 2001, Wyd. OPN, s. 271–276.

Król A., Ząbecki W. 1976. *Szkodniki wtórne, techniczne drzewostanów jodłowych w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Sylwan”, **120**(5): 1–10.

Kulmatycki W. 1920. *Mrówki niektórych okolic Małopolski*. „Sprawozdania Komisji Fizjograficznej PAU”, **53/54**: 157–172.

Marczak P., Buszko J. 1993. *Braconid wasps (Hymenoptera, Braconidae) reared from mining Lepidoptera*. „Wiadomości Entomologiczne”, **12**(4): 259–272.

Michalska Z. 1973. *Pasożytnicze błonkówki owadów minujących. I. Alyssinae (Braconidae) pasożyty muchówek z rodzaju Agromyza Fll., Phytomyza Fll. (Agromyzidae)*. „Badania Fizjograficzne nad Polską Zachodnią”, ser. B, biologia, **26**: 89–96.

Moesz 1920. *Gubacsok Lengyelországban*. „Magyar Botanikai Lapok”, **18**: 26–39.

Nasonov N. V. 1894. *Kollekcii Zoologiceskago Kabinetu Imperatorskago Varsavskago Universiteta. II. Spisok, opisanie kollekcii po biologii nasekomych*. Warszawa, 62 ss.

Niezabitowski E. L. 1902. *Materyały do fauny os (Vespidae) Galicyi*. „Sprawozdania Komisji Fizjograficznej AU”, **36**(2): 31–35.

Noskiewicz J. 1923. *Przyczynek do fauny żądłówek okolic Krakowa*. „Rozprawy i Wiadomości Muzeum im. Dzieduszyckich”, **9**: 112–115.

Noskiewicz J. 1952. *Kilka uwag o kserotermicznej faunie żądłówek Wyżyny Małopolskiej*. „Polskie Pismo Entomologiczne”, **22**: 395–422.

Obarski J. 1931. *Materjały do fauny rośliniarek (Tenthredinoidea, Hymenoptera) Polski. II. „Fragmenta Faunistica Musei Zoologici Polonici”*, **1**: 361–370.

Oleksa A., Wiśniowski B. 2005. *Klecanka rdzaworożna Polistes dominulus (CHRIST, 1791) (Hymenoptera: Vespidae: Polistinae) – czy faktycznie gatunek skrajnie zagrożony w Polsce?* „Wiadomości Entomologiczne”, **24**(3): 179–188.

Olszewski P., Wiśniowski B., Pawlikowski T., Szpila K. 2013. *Nowe dane o niektórych rzadkich żądłówkach w Polsce (Hymenoptera: Aculeata)*. „Wiadomości Entomologiczne”, **32**(2): 127–138.

Partyka J., Klasa A., Sołtys-Lelek A., Wiśniowski 2015. *Monitoring przyrody w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Prądnik. Prace Muzeum Szafera”, **25**: 7–36.

Pieronek B. 1963. *Minujące błonkówki z rodziny Tenthredinidae (Hymenoptera) z terenu miasta Krakowa, województwa krakowskiego. cz. I*. „Acta Zoologica Cracoviensia”, **8**(6): 279–292.

Piotrowski W., Sołtyk D., Klonowski J. 2005. *Nowe dane o występowaniu obnazaczowatych Argidae (Hymenoptera: Symphyta) w Polsce – część I*. „Wiadomości Entomologiczne”, **24**(2): 123–124.

Puławski W. 1984. *The status of Trypoxylon figulus (LINNAEUS, 1758), medium DE BEAUMONT, 1945, and minus DE BEAUMONT, 1945 (Hymenoptera: Sphecidae)*. „Proceedings of the California Academy of Science”, **43**(10): 123–140.

Radchenko A., Czechowska W., Czechowski W., Siedlar E. 1999. *Lasius niger (L.) and Lasius platythorax SEIFERT (Hymenoptera, Formicidae) – a revolution in Polish myrmecological faunistics and zoocoenology?* „Fragmenta Faunistica”, **42**(10): 103–113.

Roskov Y., Abucay L., Orrell T., Nicolson D., Flann C., Bailly N., Kirk P., Bourgoin T., DeWalt R.E., Decock W., De Wever A., eds. (2016). *Species 2000 & ITIS Catalogue of Life*, 31st October 2016. Digital resource at www.catalogueoflife.org/col. Species 2000: Naturalis, Leiden, the Netherlands. ISSN 2405-8858.

Sawoniewicz J., Buszko J. 1994. *Gąsienicznikowate (Hymenoptera, Ichneumonidae) wyhodowane z motyli minujących (Lepidoptera) w Polsce*. „Wiadomości Entomologiczne”, **13**(1): 55–61.

Sawoniewicz J., Wiśniowski J. 2007. *Materiały do znajomości gąsienicznikowatych (Hymenoptera: Ichneumonidae) pasożytujących na żądłówkach (Hymenoptera: Aculeata) w Polsce*. „Wiadomości entomologiczne”, **26**(1): 27–33.

Skrzypczyńska M. 1984. *Preliminary studies on entomofauna of cones of Abies alba in Ojcowski and Tatrzański National Parks in Poland*. „Zeitschrift für Angewandte Entomologie”, **98**: 375–379.

Skrzypczyńska M. 1994. *Uszkodzenia krótkopędów modrzewia europejskiego Larix decidua MILL. powodowane przez owady na wybranych stanowiskach Ojcowskiego Parku Narodowego*. „Acta Agraria et Silvestria”, **32**: 61–68.

Skrzypczyńska M. 1995a. *Owady – szkodniki nasion, szyszek, owoców drzew oraz krzewów w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **9**: 217–224.

Skrzypczyńska M. 1995b. *Badania zespołu owadów wywołujących wyrośla na liściach dębu Quercus robur L. w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **9**: 225–230.

Skrzypczyńska M. 1996. *Szkodniki owoców, nasion jarzębiny Sorbus aucuparia L. na wybranych stanowiskach Ojcowskiego Parku Narodowego w latach 1994–1995*. „Acta Agraria et Silvestria”, **34**: 93–104.

Skrzypczyńska M. 1999. *O parazytoidach (Hymenoptera: Eulophidae) wyhodowanych z wyrośli, min na liściach grabu Carpinus betulus L.* „Wiadomości Entomologiczne”, **18**(1): 54.

Skrzypczyńska M. 2000. *Owady zasiedlające owoce jarzębiny Sorbus aucuparia L. w różnych częściach korony drzew na wybranych stanowiskach Ojcowskiego Parku Narodowego w latach 1996–1997*. „Acta Agraria et Silvestria”, **38**: 61–73.

Skrzypczyńska M. 2001a. *Zasiedlenie owoców jarzębiny Sorbus aucuparia L. przez owady w Ojcowskim Parku Narodowym*, [w:] *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne – referaty, postery, sesje terenowe*, red. J. Partyka, Ojców, 10–11 maja 2001, Wyd. OPN, s. 302–303.

Skrzypczyńska M. 2001b. *Wpływ paciornicy jesionanki Contarinia marchali KIEFFER (Diptera: Cecidomyiidae) na zdrowotność nasion jesionu wyniosłego Fraxinus excelsior L. w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Sylwan”, **145**: 103–108.

Skrzypczyńska M. 2001c. *Studies on insects and mites causing galls on the leaves of purple willow Salix purpurea L. in the Ojców National Park in Poland*. „Journal of Pest Science”, **74**: 11–12.

Skrzypczyńska M. 2001d. *Studies on insects causing galls on the leaves of pedunculate oak Quercus robur in southern Poland*. „Journal of Pest Science”, **74**: 40–42.

Skrzypczyńska M. 2004. *Owady niszczące szyszki, nasiona drzew iglastych w Ojcowskim Parku Narodowym*, [w:] *Zróżnicowanie, przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Tom 1 – Przyroda*, red. J. Partyka, Wyd. OPN, Ojców, s. 359–362.

Skrzypczyńska M., Koziół M. 2001. *Ocena jakościowa nasion modrzewia *Larix decidua* Mill. pochodzących z wybranych stanowisk południowej Polski*. „Sylwan”, **145**(5): 39–44.

Sołtyk D., Piotrowski W. 2006. *Zróżnicowanie gatunkowe rośliniarek (Hymenoptera: Symphyta) w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **16**: 189–197.

[Stronczyński K., Taczanowski W., Waga A.] 1857. *Sprawozdanie z podróży naturalistów odbytej w r. 1854 do Ojcowa. (Dokończenie)*. „Biblioteka Warszawska”, tom II, kwiecień 1857: 161–227.

Wiśniowski B. 1993. *Nowe dla Polski, rzadkie gatunki błonkówek (Hymenoptera, Apo-crita) z terenu Ojcowskiego Parku Narodowego*. „Przegląd zoologiczny”, **37**(3–4): 277–282.

Wiśniowski B. 1997. *Chalcidoidea (bez/excluding Mymaridae)*, [w:] *Wykaz zwierząt Polski. 5*, red. J. Razowski, Wyd. ISEZ PAN, Kraków, s. 132–158.

Wiśniowski B. 2002. *Żądłówki z rodzin Tiphidae, Sapygidae, Mutillidae, Pompilidae, Eumenidae, Vespidae, Sphecidae (Hymenoptera: Aculeata) Ojcowskiego Parku Narodowego. Cz. I. Wykaz gatunków, analiza zoogeograficzna*. „Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody”, **21**(1): 51–82.

Wiśniowski B. 2003. *Two digger wasps of the genus *Pemphredon* LATREILLE, 1796 (Hymenoptera: Sphecidae) new to Poland, with an annotated checklist of the Polish species*. „Polskie Pismo Entomologiczne”, **72**: 185–195.

Wiśniowski B. 2004a. *Nowe stanowiska gatunków z rodzaju *Gasteruption* LATREILLE, 1796 (Hymenoptera: Gasteruptionidae) w Polsce*. „Wiadomości Entomologiczne”, **23**(2): 117–118.

Wiśniowski B. 2004b. *Nowe stanowiska dwu gatunków z rodzaju *Polistes* LATREILLE, 1802 (Hymenoptera: Vespidae) w Polsce*. „Wiadomości Entomologiczne”, **23**(2): 119–120.

Wiśniowski B. 2005a. *Żądłówki z rodzin Tiphidae, Sapygidae, Mutillidae, Pompilidae, Eumenidae, Vespidae, Sphecidae (Hymenoptera: Aculeata) Ojcowskiego Parku Narodowego. Cz. II. Analiza zgrupowań*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **15**: 311–338.

Wiśniowski B. 2005b. *Żądłówki z rodzin Tiphidae, Sapygidae, Mutillidae, Pompilidae, Eumenidae, Vespidae, Sphecidae (Hymenoptera: Aculeata) Ojcowskiego Parku Narodowego. Cz. III. Waloryzacja, stan poznania w Polsce*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **15**: 339–356.

Wiśniowski B. 2007. *Dodatki do fauny błonkówek (Insecta, Hymenoptera) Ojcowskiego Parku Narodowego*. „Prądnik. Prace Muz. Szafera”, **17**: 131–148.

Wiśniowski B. 2008. *Błonkówki Ojcowskiego Parku Narodowego*, [w:] *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Przyroda*, red. A. Klasa, J. Partyka, Wyd. OPN, Ojców, s. 617–642.

Wiśniowski B. 2009. *Spider-hunting wasps (Hymenoptera: Pompilidae) of Poland. Diversity, identification, distribution*. Wyd. OPN, Ojców, 432 ss.

Wiśniowski B. 2015. *Cuckoo wasps (Hymenoptera: Chrysididae) of Poland. Diversity, identification, distribution*. Wyd. OPN, Ojców, 563 ss.

Wiśniowski B., Huflejt T., Babik H., Czechowski W., Pawlikowski T. 2013. *New records of two alien mud daubers *Sceliphron destillatorium* (ILL.) and *Sceliphron curvatum* (SM.) (Hymenoptera, Sphecidae) from Poland with comments on expansion of their ranges*. „Fragmenta Faunistica”, **56**(1): 25–37.

Wiśniowski B., Piotrowski W. 2001. *Rośliniarki (Hymenoptera, Symphyta) Ojcowskiego Parku Narodowego – wstępne wyniki badań*, [w:] *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne – referaty, postery, sesje terenowe*, red. J. Partyka, Ojców, 10–11 maja 2001, Wyd. OPN, s. 327–330.

Wiśniowski B., Szczepko K. 2009. *Pseudomalus triangulifer (ABEILLE DE PERRIN, 1877) – nowy dla Polski gatunek złotolutki (Hymenoptera: Chrysididae)*. „Wiadomości Entomologiczne”, **28**(4): 231–236.

Wiśniowski B., Szczepko K. 2010. *Chrysis illigeri WESMAEL, 1839 – nowy dla Polski gatunek złotolutki (Hymenoptera: Chrysididae)*. „Wiadomości Entomologiczne”, **29**(1): 41–46.

Yu D.S.K. (2016). *Taxapad Ichneumonoidea (version May 2009)* [w:] *Species 2000 & ITIS Catalogue of Life, 31st October 2016*, red. Y. Roskov, L. Abucay, T. Orrell, D. Nicolson, C. Flann, N. Bailly, P. Kirk, T. Bourgoïn, R.E. DeWalt, W. Decock, A. De Wever, Digital resource at www.catalogueoflife.org/col. Species 2000: Naturalis, Leiden, the Netherlands. ISSN 2405-8858.

Ząbecki W., Król A. 1977. *Obrium brunneum F. (Cerambycidae, Coleoptera) występujący na jodle pospolitej – Abies alba Mill. w Ojcowskim Parku Narodowym*. „Polskie Pismo Entomologiczne”, **47**: 27–30.

SUMMARY

The studies of bees, ants and wasps of Ojców National Park have long tradition. The first representatives of this large insect order were recorded from the region of the present park as early as in the middle of 19th century. Since then a total of 1,269 Hymenoptera species were recorded in the Park.

Suborder of sawflies (Symphyta) is represented in the world fauna by 8 thousand species occurring mainly in the Holarctic region. Most of sawfly larvae feed on various plants: ferns, coniferous trees and flowering plants. There are ca. 610 species belonging to 6 families of Symphyta known from Poland. The group was studied in the Ojców National Park mainly during the last 20 years (Wiśniowski, Piotrowski 2001; Sołtyk, Piotrowski 2006; Wiśniowski 2007). So far, 162 species of sawflies belonging to 5 families were recorded from the Park, which is about 27% of Polish fauna.

The Terebrantia is the group of superfamilies in the suborder Apocrita. This is the most diversified group of Hymenoptera as far as the number of species known in the world fauna. More than 100 thousand taxons were described so far. Most of them are parasitoids of other arthropods, but representatives of some families (e.g. Cynipidae and Eurytomidae) are derivative plant feeders. There are ca. 5,5 thousand species known from Poland. The Terebrantia are poorly known in the Park; only Ichneumonidae was the subject of systematic research (Każmierczak 1990, 1991). So far, 583 species of the group were recorded from the Park, which is only about 10% of Polish fauna.

The Aculeata, which include ants, wasps and bees, is the second the group of superfamilies in the suborder Apocrita, and the second as far as the number of known species in the world fauna, with ca. 45 thousand described species. At the larval stage the Aculeata may be parasitoids, kleptoparasites, as well as plant feeders. There are ca. 1,1 thousand species known from Poland including ca. 480 species of bees. The Aculeata are the best known group of Hymenoptera in the Ojców National Park (e.g. Czechowska 2001; Dylewska 1988; Dylewska, Wiśniowski 2003; Wiśniowski 2002, 2007, 2008, 2009, 2015). So far, 524 species of ants, wasps and bees are known from the Park, which is almost a half of all the species of Aculeata known from Poland.